

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2014
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.08.2014
Avaldamismärge:	RT I, 15.03.2014, 36

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus

Vastu võetud 09.06.2010
[RT I 2010, 41, 240](#)
 jõustumine 01.09.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
09.06.2010	RT I 2010, 41, 240	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
13.06.2012	RT I, 02.07.2012, 1	01.08.2012
13.06.2012	RT I, 10.07.2012, 2	01.04.2013
12.06.2013	RT I, 02.07.2013, 1	01.09.2013, osaliselt 01.01.2014
20.06.2013	RT I, 11.07.2013, 1	01.09.2013, osaliselt 01.01.2014 ja 01.09.2014. Seaduse tekstis asendatud „pedagoog” sõnaga „õpetaja” vastavas käändes.
21.11.2013	RT I, 13.12.2013, 5	23.12.2013
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014 Seaduse 7. peatükis asendatud sõnad „riiklik järelevalve” sõnaga „haldusjärelevalve” vastavas käändes.
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
09.11.2017	RT I, 10.11.2017, 20	09.11.2017 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab põhiseadusega vastuolus olevaks selliste õigustloovate aktide andmata jätmise, mis sätestaksid kohaliku omavalitsuse üksusele põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 lõikega 1 pandud kohustuste rahastamise riigieelarvest, kui kohaliku omavalitsuse üksus on taganud kõigile oma rahvastikuregistri järgsetele elanikele võimaluse õppida oma munitsipaalkoolis.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse põhikooli ja gümnaasiumi (edaspidi koos *kool*) õppekorralduse alused, õpilase ning õpilase vanema või eestkostja (edaspidi *vanem*) õigused ja kohustused, koolitöötajate õigused ja kohustused, kooli pidamise ja rahastamise alused ning kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle teostatava haldusjärelevalve alused.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Käesolev seadus reguleerib valla või linna ametiasutuse hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *munitsipaalkool*) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate asutustena tegutsevate koolide (edaspidi *riigikool*) tegevust. Munitsipaalkooli pidajaks on vald või linn. Riigikooli pidajaks on riik. Eraõigusliku juriidilise isiku asutusena tegutsevale koolile (edaspidi *erakool*) kohaldatakse käesolevat seadust niivõrd, kui võrd erakooliseadus ei sätesta teisiti.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Põhikool ja gümnaasium ning nende tegutsemise vormid

(1) Põhikool on üldhariduskool, mis loob võimalused põhihariduse omandamiseks ja koolikohustuse täitmiseks. Põhikoolis on õppekava täitmiseks arvestatud aeg (edaspidi *nominaalne õppeaeg*) üheksa aastat. Põhikooli kooliastmed on:

- 1) I kooliaste – 1.–3. klass;
- 2) II kooliaste – 4.–6. klass;
- 3) III kooliaste – 7.–9. klass.

(2) Gümnaasium on põhikoolile järgnev üldhariduskool, mis loob võimalused üldkeskhariduse omandamiseks. Nominaalne õppeaeg gümnaasiumis on kolm aastat.

(3) Põhikooli ja gümnaasiumi tegutsemise vormid on:

- 1) põhikool;
 - 2) koolieelne lasteasutus (edaspidi *lasteasutus*) ja põhikool, mis tegutsevad ühe asutusena ning millega hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud kooli puhul võib olla liidetud ka gümnaasium (edaspidi *üldhariduskool ja lasteasutus*);
 - 3) põhikool, kus õpe toimub I või I ja II kooliastmel, kusjuures II kooliastmel ei pea õpe toimuma kõikide II kooliastme klasside ulatuses;
 - 3¹) progümnaasium, kus õpe toimub III kooliastmel;
- [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
- 4) gümnaasium;
 - 5) [kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
 - 6) gümnaasium, milles võib olla põhikooli klasse ning kus toimub üksnes mittestatsionaarne õpe;
- [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
- 7) [kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
 - 8) gümnaasium ja kutseõppeasutus, mis tegutsevad ühe asutusena.

(4) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks võib asutada ja pidada hariduslike erivajadustega õpilastele suunatud kooli. Riik tagab koolide asutamise ja pidamise nägemis- ja kuulmispuudega õpilastele, liikumispuudega õpilastele, kellel lisaks liikumispuudele esineb täiendav hariduslik erivajadus, tundeelu- ja käitumishäiretega õpilastele, toimetuleku- ja hooldusõppel olevatele õpilastele ning kasvatuseritingimusi vajavatele õpilastele.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(5) Ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja lasteasutuse puhul kohaldatakse lasteasutuse osale koolieelse lasteasutuse seadust ning üldhariduskooli osale käesolevat seadust. Ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja lasteasutuse direktoril on käesolevast seadusest ja koolieelse lasteasutuse seadusest tulenev pädevus.

(6) Koolis võib korraldada huviharidust huvikooli seaduse tähenduses ja vabahariduslikku koolitust täiskasvanute koolituse seaduse tähenduses. Huvihariduse korraldamisele koolis laienevad huvikooli seaduse õppekorraldust, õpilaste õigusi ja kohustusi ning õppe rahastamist reguleerivad sätted ning vabaharidusliku koolituse korraldamisele täiskasvanute koolituse seaduse vabaharidusliku koolituse sätted. Huvihariduse korraldamisel on kooli direktoril, õppenõukogul ja hoolekogul ka huvikooli seadusest tulenev pädevus.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(7) Gümnaasiumi ja kutseõppeasutuse ühe asutusena tegutsemise põhimõtete suhtes kohaldatakse kutseõppeasutuse seaduse § 51.

[RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 3. Üldhariduskooli alusväärtused

(1) Üldhariduskoolis toetatakse õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Luuakse tingimused õpilase võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.

(2) Peetakse oluliseks väärtusi, mis tulenevad Eesti Vabariigi põhiseaduses, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest.

(3) Uue põlvkonna sotsialiseerimine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Üldhariduse omandanud inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

§ 4. Põhikooli ülesanne

(1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Põhikool aitab kaasa õpilase kasvamisele loovaks, mitmekülgseks isiksuseks, kes suudab ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus ning valida oma huvide ja võimete kohast õpiteed.

(2) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihuvi ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahtelistel omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

§ 5. Gümnaasiumi ülesanne

(1) Gümnaasiumil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Gümnaasiumi ülesanne on noore ettevalmistamine toimima loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärged teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

(2) Gümnaasiumis on õpetuse ja kasvatusel põhitaotlus, et õpilased leiaksid endale huvi- ja võimete kohase tegevusvaldkonna, millega siduda oma edasine haridustee. Gümnaasiumi ülesanne on luua tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või kutseõppeasutuses.

[RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 6. Õppe korraldamise põhimõtted

Õppe korraldamisel lähtuvad riik, koolide pidajad ja koolid järgmistest põhimõtetest:

- 1) kvaliteetne üldharidus on võrdväärselt kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, elukohast või hariduslikust erivajadusest;
- 2) õpilaste liikumisel ühelt kooliastmelt, õppevormilt või haridustasemelt teisele ei ole riiklikest õppekavadest lähtuvaid takistusi;
- 3) kool lähtub oma tegevuse korraldamisel riiklikes õppekavades väljendatud ühiskonna ootustest, õpilaste vajadustest ja huvidest, arvestades võimaluse korral õpilaste ja vanemate ettepanekuid ja piirkonna eripära;
- 4) õpilaste vajadusi ja huve arvestatakse kooli õppekava kujundamisel ning individuaalsete õppekavade rakendamisel.

§ 7. Põhihariduse kättesaadavus

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(1) Põhikooli pidamisel tagab kooli pidaja põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks.

(2) Koolikohustuse täitmise ja põhikooli riiklikule õppekavale vastava põhihariduse omandamise võimaluse valla või linna haldusterritooriumil elavatele koolikohustuslikele lastele tagab vald või linn.

(3) Vähemalt 80 protsendil õpilastest, kelle jaoks põhikool on elukohajärgne kool, ei tohi kooli jõudmiseks kuluda rohkem kui 60 minutit.

(4) Vanema taotlusel peab vald või linn tagama võimalused põhihariduse omandamiseks elukohajärgses koolis koolikohustuslikust east nooremale lapsele, kui nõustamiskomisjon või lasteasutus, kus laps käib, on hinnanud lapse koolivalmidust, sealhulgas sotsiaalset küpsust, ja soovitanud kooli õppima asumist ning vanem on valla- või linnavalitsust õppima asumise soovist teavitatud enne käimasoleva aasta 1. maid. Kui vanem teavitab valla-

või linnavalitsust õppima asumise soovist pärast käimasoleva aasta 1. maid, võib elukohajärgne kool võtta selle lapse õpilaseks vastu vaba õppekoha olemasolul koolis.

(5) Vald või linn peab tagama võimalused põhihariduse omandamiseks mittestatsionaarses õppes 17-aastasele või vanemale isikule, kes ei ole põhiharidust omandanud ning kelle elukoht asub selles vallas või linnas.

(6) Vanema taotlusel peab vald või linn tagama võimalused põhihariduse omandamiseks elukohajärgses koolis Eesti Vabariiki akrediteeritud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni esindaja lapsele, kes elab selles vallas või linnas.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 7¹. Üldkeskhariduse kättesaadavus

(1) Gümnaasiumi pidamisel tagab kooli pidaja gümnaasiumi riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu, võimalused õpilase arengu toetamiseks ning kooli võimekuse pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele ka valikõppeaineid gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt.

(2) Kvaliteetse ja valikuterohke ning gümnaasiumi riiklikule õppekavale vastava üldkeskhariduse omandamise võimaluse tagavad riik ja kohalik omavalitsus, pidades igas maakonnas õpilaste arvust lähtuvalt vajalikul arvul gümnaasiume. Riik kohustub pidama igas maakonnas vähemalt ühte gümnaasiumi.

(3) Valdkonna eest vastutav minister võib gümnaasiumi pidamise halduslepinguga üle anda vallale või linnale või eraõiguslikule juriidilisele isikule vastavalt halduskoostöö seadusele. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 8. Isiku elukoha määramine

Käesolevas seaduses käsitatakse isiku elukohana tema Eesti rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressi. Kui registrisse ei ole kantud isiku elukoha aadressi piisava täpsusega, määrab isik puuduvas osas oma elukoha aadressi ise, teavitades sellest elukohajärgset valla- või linnavalitsust. Asenduskodus, koolkodus ja noortekodus viibiva isiku elukohaks loetakse vastavalt asenduskodu, koolkodu või noortekodu aadress.

2. peatükk KOOLIKOHUSTUSE TÄITMISE TAGAMINE

§ 9. Koolikohustus

(1) Koolikohustus on kohustus osaleda kooli päevakavas või individuaalses õppekavas ettenähtud õppes, täita õpiülesandeid ning omandada teadmisi ja oskusi oma võimete kohaselt. Koolikohustust ei loeta täidetuks, kui koolikohustuslik isik ei ole kantud ühegi kooli nimekirja või puudub õppest mõjuva põhjuseta.

(2) Koolikohustuslik on isik (sealhulgas välisriigi kodakondsusega või määratlemata kodakondsusega isik, välja arvatud Eesti Vabariiki akrediteeritud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni esindaja laps, kelle elukoht on Eestis), kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks. Isik on koolikohustuslik kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.

(3) Koolikohustuslik isik, kes terviseseisundist tulenevalt ei ole koolikohustuslikku ikka jõudes saavutanud õpingute alustamiseks vajalikku koolivalmidust, võib nõustamiskomisjoni soovitusel asuda koolikohustust täitma ühe õppeaasta võrra hiljem. Koolikohustuse täitmise alustamise edasilükkamise taotluse esitab vanem nõustamiskomisjonile. Koolikohustuse täitmise edasilükkamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 10. Valla või linna kohustus koolikohustuse täitmiseks võimaluste loomisel

(1) Vald või linn tagab koolikohustuslikule isikule, kelle elukoht asub selle valla või linna haldusterritooriumil, võimaluse omandada põhiharidus. Igale koolikohustuslikule isikule ning käesoleva seaduse § 7 lõigetes 6 ja 7 nimetatud isikutele põhihariduse omandamise võimaluse tagamiseks kehtestab valla- või linnavalitsus elukohajärgse munitsipaalkooli (edaspidi *elukohajärgne kool*) määramise tingimused ja korra. Valla- või linnavalitsus arvestab elukohajärgse kooli määramisel oluliste asjaoludena esmajärjekorras õpilase elukoha lähedust koolile, sama pere teiste laste õppimist samas koolis ja võimaluse korral vanemate soove.

(2) Koolikohustuslike isikute üle arvestuse pidamist korraldab valla- või linnavalitsus. Koolikohustuse täitmise üle arvestuse pidamiseks võrreldakse vähemalt üks kord õppeaastas, hiljemalt 10. septembril, Eesti rahvastikuregistri andmeid koolikohustuslike isikute kohta, kelle elukoht asub selle valla või linna haldusterritooriumil, Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi *hariduse infosüsteem*) andmetega.

(3) Teise valla või linna munitsipaalkooli saab määrata õpilase elukohajärgseks kooliks kooli pidajaks oleva valla- või linnavalitsuse nõusolekul.

§ 11. Vanema kohustused koolikohustuse täitmise tagamisel

(1) Vanem on kohustatud võimaldama ja soodustama koolikohustuse täitmist, sealhulgas:

- 1) looma koolikohustuslikule õpilasele kodus õppimist soodustavad tingimused ja õppes osalemise eeldused;
- 2) esitama koolile oma kontaktandmed ja teavitama nende muutustest;
- 3) tutvuma koolielu reguleerivate aktidega;
- 4) tegema koostööd kooliga käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tingimustel ja korras;
- 5) kasutama meetmeid, mida talle pakub kool või elukohajärgne valla- või linnavalitsus;
- 6) pöörduma kooli ettepanekul nõustamiskomisjoni poole;
- 7) taotlema vajaduse korral koolilt ja õpilase elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt õigusaktides sätestatud koolikohustuse täitmise tagamise meetmete rakendamist.

(2) Kui vanem ei täida käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustusi, on valla- või linnavalitsus kohustatud kasutusele võtma vajalikud meetmed lapse õiguste kaitsmiseks.

§ 12. Kooli rakendatavad meetmed koolikohustuse täitmise tagamiseks

(1) Koolikohustuse täitmise tagamiseks kohaldab kool õppest mõjuva põhjuseta puudunud õpilase suhtes tulenevalt puudumise põhjustest ühte või mitut käesoleva seaduse § 58 lõikes 3 sätestatud meetmetest.

(2) Kui kooli rakendatavad meetmed ei avalda mõju või neid ei ole võimalik rakendada põhjusel, et kool ei saa õpilase või vanemaga kontakti, pöördub kool järgmiste meetmete rakendamiseks valla- või linnavalitsuse poole.

§ 13. Valla või linna rakendatavad meetmed koolikohustuse täitmise tagamiseks

Koolikohustuse täitmise tagamiseks toetab koolikohustusliku isiku elukohajärgne vald või linn vastavalt vajadustele ja võimalustele koolikohustuslikku isikut, vanemat ja kooli, luues oma pädevuse piires tingimused koolikohustuse täitmiseks, sealhulgas:

- 1) korraldab koolikohustuslike isikutega tegelemist, koolikohustuse täitmata jätmise põhjuste väljaselgitamist ning meetmete rakendamist koolikohustust mittetäitvate isikute suhtes, määraes ametikoha või struktuuriüksuse, mille ülesannete hulka see kuulub;
- 2) korraldab võimaluse korral koolitusi vanematele, kelle lapsed ei täida koolikohustust, et toetada neid tingimuste loomisel koolikohustuse täitmiseks;
- 3) esitab alaealise mõjutusvahendite seaduse kohaselt alaealiste komisjonile taotluse alaealise õigusrikkumise asja arutamiseks.

§ 14. Vanema vastutus koolikohustuse täitmise tagamata jätmise eest

(1) Vanemat karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut, kui tema koolikohustuslik laps ei ole kantud ühegi kooli nimekirja või on ühe õppeveerandi jooksul põhjendamata puudunud rohkem kui 20 protsendist õppetundidest.

(2) Vanemat ei karistata, kui ta on koolilt või õpilase elukohajärgselt valla- või linnavalitsuselt taotlenud koolikohustuse täitmise tagamiseks meetmete rakendamist, on kooli või valla- või linnavalitsuse poolt pakutud ja rahastatud meetme rakendamisega nõustunud ning rakendamisel ka aktiivselt osalenud, kui sellekohased meetmed eeldavad vanema taotlust, nõusolekut või aktiivset osalemist.

(3) Vanemale määratud rahatrahvi võib vanema nõusolekul asendada üldkasuliku tööga, kasvatusalase koolitusega või lapsega koostegevusega. Vanem rakendatakse üldkasulikule tööle 10–50 tunni ulatuses, tööst ja õppimisest vabal ajal. Üldkasuliku töö eest tasu ei maksta. Üldkasulikule tööle rakendatud vanemale laienevad töö- ja tervisekaitset reguleerivad õigusaktid. Kui vanem hoidub üldkasulikust tööst kõrvale, pööratakse temale määratud trahv täitmisele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid ning väärtegade kohtuväliseks menetlejaks on õpilase elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

3. peatükk KOOLI ÕPPEKORRALDUS

1. jagu

Õppekava

§ 15. Riiklik õppekava

(1) Põhikooli riiklikus õppekavas, põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas esitatakse õppe eesmärgid, oodatavad õpitulemused, hindamise tingimused ja kord ning nõuded õppekeskkonnale, õppe ja kasvatuse korraldusele, kooli lõpetamisele ja kooli õppekavale. [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Põhihariduse standard kehtestatakse põhikooli riiklikus õppekavas ning lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõppel olevate õpilaste jaoks põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas. Üldkeskhariduse standard kehtestatakse gümnaasiumi riiklikus õppekavas. Põhikooli riikliku õppekava, põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava (edaspidi koos *riiklikud õppekavad*) kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(3) Põhikooli riiklikus õppekavas ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas esitatakse ainevaldkonniti vähemalt järgmiste kohustuslike õppeainete ainekavad:

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel (eesti õppekeeleaga koolis), vene keel (vene õppekeeleaga koolis) ning kirjandus;
- 2) võõrkeeled: eesti keel teise keelena, A-võõrkeelena inglise keel, saksa keel, prantsuse keel, vene keel, B-võõrkeelena inglise keel, saksa keel, prantsuse keel, vene keel;
- 3) matemaatika: põhikoolis matemaatika, gümnaasiumis kitsas matemaatika ja lai matemaatika;
- 4) loodusained: bioloogia, geograafia, füüsika, keemia ja põhikooli riiklikus õppekavas ka loodusõpetus;
- 5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
- 6) kunstained: muusika, kunst;
- 7) põhikooli riiklikus õppekavas tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus.

(4) Lisaks sisaldavad põhikooli riiklik õppekava ja gümnaasiumi riiklik õppekava usundiõpetuse ja karjääriõpetuse ning gümnaasiumi riiklik õppekava ka riigikaitseõpetuse ja majandus- ja ettevõtlusõpetuse ainekavasid. Põhikooli riiklikus õppekavas ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas võib sätestada ka teiste valikõppeainete ainekavasid.

(5) Lõimitud aine- ja keeleõppe kasutamiseks, kutseõppe läbiviimiseks ja piirkondliku eripära või kooli omapära arvestamiseks võib hoolekogu nõusolekul ning riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel ja korras muuta käesolevas paragrahvis sätestatud õppeainete nimistut. Tulenevalt mittetatsionaarsest õppest või õpilase hariduslikust erivajadusest võivad riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel nominaalne õppeaeg ja õppekoormus erineda käesolevas seaduses sätestatust. [RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 16. Õpe Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava või Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava kohaselt

(1) Õppe- ja kasvatustegevus koolis võib toimuda Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni (*International Baccalaureate Organization*) õppekava ning Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava (edaspidi koos *rahvusvaheline õppekava*) kohaselt.

(2) Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni õppekava alusel võib õpetada kool, mis on saanud Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni tunnustuse õppekava rakendamiseks. Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel väljatöötatud õppekava kohaselt võib õpetada kool, mis on täitnud Euroopa koolide põhikirja konventsiooni alusel kehtestatud nõuded, et selle õppekava järgi õpetada.

(3) Munitsipaal- või riigikoolis võib õpetada rahvusvahelise õppekava alusel juhul, kui koolis õpetatakse samal põhikooli kooliastmel ka põhikooli riikliku õppekava alusel ja gümnaasiumis gümnaasiumi riikliku õppekava alusel. Rahvusvahelise õppekava rakendamist rahastab kooli pidaja. Kooli pidaja ning valdkonna eest vastutav minister sõlmivad õppe täiendavaks rahastamiseks riigieelarvest halduslepingu, milles määratakse täiendava rahastamise alused, õppekohtade arv ja õpilaste vastuvõtu alused.

(4) Rahvusvahelise õppekava alusel toimuva õppe puhul ei pea kool ega kooli pidaja lähtuma käesolevast seadusest, kui rahvusvahelises õppekavas on reguleeritud teisiti või on reguleerimine rahvusvahelise õppekava alusel kooli pädevuses ning kool on kehtestanud käesolevast seadusest erineva regulatsiooni.

(5) Rahvusvahelise õppekava alusel toimuva õppe üle ei teostata haldusjärelvalvet nendes küsimustes, mille puhul vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 4 kool või kooli pidaja ei lähtu käesolevast seadusest. [RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 17. Kooli õppekava

(1) Riiklike õppekavade alusel koostab kool õppekava (edaspidi *kooli õppekava*), mis on koolis õpingute alusdokument ja milles eelkõige tuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames. [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

(3) Andmed kooli õppekava kohta kantakse hariduse infosüsteemi õppekavade ja koolituslubade alamregistrisse.

(4) Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

§ 18. Individuaalne õppekava

(1) Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud tingimustel individuaalne õppekava.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

(2¹) Kõikidele toimetuleku- ja hooldusõppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste.

§ 19. Õppekeskkond

(1) Õppekeskkond peab toetama õpilase arengut.

(2) Koolis ja väljaspool kooli toimuva õppe ja kasvatuse korraldamisel lähtub kool riiklikes õppekavades ja teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest.

(3) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 20. Õppekirjandus

(1) Kool võimaldab põhiharidust omandaval õpilasel kasutada tasuta vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikku õppekirjandust (näiteks õpikuid, tööraamatuid, töövihikuid ja töölehti) ning üldkeskharidust omandaval õpilasel vähemalt kooli õppekava läbimiseks vajalikke õpikuid.

(2) Haridus- ja Teadusministeerium tagab riiklike õppekavade täitmiseks vajaliku minimaalse õppekirjanduse kättesaadavuse koolidele klassiti ja õppeaineti. Igas klassis kooli õppekava läbimiseks vajaliku õppekirjanduse valikul on kool vaba.

(3) Õppekirjandusele esitatavad nõuded, õppekirjanduse retsenseerimisele ja retsensentidele esitatavad miinimumnõuded ning riigi poolt tagatava minimaalse õppekirjanduse liigid klassiti ja õppeaineti kehtestab **valdkonna eest vastutav ministermäärusega**.

(4) Õppekirjanduse väljaandja teeb riiklikule õppekavale vastava õppekirjanduse kättesaadavaks ka digitaalses vormis Haridus- ja Teadusministeeriumi peetavas portaalis Haridus- ja Teadusministeeriumi ning õppekirjanduse väljaandja vahel kokku lepitud tingimustel ja korras.

(5) Valdkonna eest vastutav minister võib digitaalse õppekirjanduse portaali pidamiseks sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.

(6) Õppekirjanduse väljaandja kannab valdkonna eest vastutava ministri määrukses kehtestatud nõuetele vastava õppekirjanduse andmed hariduse infosüsteemi õppekirjanduse alamregistrisse.

(7) valdkonna eest vastutaval ministril on õigus kustutada hariduse infosüsteemi õppekirjanduse alamregistris olev registreering, kui:

1) õppekirjanduse väljaandja on esitanud sellekohase põhjendatud taotluse;

2) õppekirjandus ei vasta riiklikele õppekavadele või valdkonna eest vastutava ministri määrukses õppekirjandusele kehtestatud nõuetele või

3) õppekirjanduse väljaandja ei ole teinud õppekirjandust digitaalses vormis kättesaadavaks.

(8) Kui õppekirjanduse väljaandja on esitanud taotluse kustutada registreering õppekirjanduse alamregistrist, kuid valdkonna eest vastutav minister leiab, et taotlus ei ole põhjendatud ning registreeritud õppekirjandus vastab riiklikele õppekavadele, võib ta põhjendatult keelduda registreeringu kustutamisest.

(9) Valdonna eest vastutav minister teavitab registreeringu kustutamise kavatsusest õppekirjanduse väljaandjat. Õppekirjanduse väljaandjal on õigus esitada valdkonna eest vastutavale ministriile vastuväited registreeringu kustutamisele 30 päeva jooksul registreeringu kustutamise kavatsusest teate saamisest arvates.

(10) Haridus- ja Teadusministeerium teavitab pärast registreeringu kustutamist sellest õppekirjanduse väljaandjat kirjalikult taasesitatavas vormis viie tööpäeva jooksul.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 21. Õppekeel

(1) Kooli või klassi õppekeeleks loetakse keel, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60 protsenti riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppe koormusest. Kui õpe ei toimu üheski keeles 60 protsendi ulatuses, loetakse õpe kakskeelseks. Kakskeelse õppe puhul käsitatakse õppekeeltena kahte keelt, milles toimub enamus õppest.

(2) Põhikooli õppekeel on eesti keel. Põhikoolis või selle üksikutes klassides võib kooli hoolekogu ettepanekul munitsipaalkoolis valla- või linnavolikogu otsuse alusel ning riigikoolis valdkonna eest vastutava ministri otsuse alusel olla õppekeel mis tahes keel.

(3) Gümnaasiumi õppekeel on eesti keel. Munitsipaalgümnaasiumis või selle üksikutes klassides võib õppekeeleks olla ka muu keel. Loa muus keeles toimuvaks õppeks või kakskeelseks õppeks annab Vabariigi Valitsus valla- või linnavolikogu taotluse alusel. Sellise ettepaneku teeb valla- või linnavolikogule kooli arengukavast lähtudes hoolekogu.

(4) Koolis või klassis, kus õppekeel ei ole eesti keel, on eesti keele õpe 1. klassist alates kohustuslik. Kool tagab niisuguses koolis või klassis eesti keele õppe korraldamise tasemel, mis võimaldaks põhikooli lõpetajatel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses.

(5) Põhiharidust omandavatele õpilastele, kelle emakeel ei ole õppekeel või kes kodus suhtluses räägivad õppekeelest erinevat keelt, mis on vähemalt ühe vanema emakeel, korraldab kool keele- ja kultuuriõpet, kui seda soovivad vähemalt kümme sama emakeele või koduse suhtluskeelega õpilast.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud keele- ja kultuuriõppeks võimaluste loomise tingimused ja korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud keele- ja kultuuriõppeks võimaluste loomise koordineerimist, sealhulgas keele- ja kultuuriõppeks vajalike materjalide hankimist, korraldab Haridus- ja Teadusministeerium.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(8) Keele- ja kultuuriõppeks vajalike materjalide hankimise korraldamiseks võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

§ 22. Statsionaarne ja mittestatsionaarne õpe

(1) Koolis võib toimuda statsionaarne või mittestatsionaarne õpe või nii statsionaarne kui ka mittestatsionaarne õpe.

(2) Statsionaarne õpe on koolikohustuslikele isikutele või õpilastele, kelle jaoks õppimine on põhitegevus, suunatud õpe, kus kooli poolt juhendatud tegevusel on suurem osakaal kui iseseisval õppimisel.

(3) Mittestatsionaarne õpe on täiskasvanud õppijatele suunatud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem osakaal iseseisval õppimisel. Õppetundide hulka arvatakse ka õpilase arengut toetavate erinevate teenuste osutamise aeg, näiteks karjäärinõustamine.

(4) Põhiharidust võivad mittestatsionaarses õppes omandada 17-aastased ja vanemad isikud. Nõustamiskomisjoni soovitusel võivad mittestatsionaarses õppes põhiharidust omandada koolikohustuslikud isikud, kelle puhul see on tingitud nende hariduslikust erivajadusest või muust põhjusest, mis raskendab hariduse omandamist statsionaarses õppes õppides.

(5) Mittestatsionaarses õppes tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 24 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Kuni kümne õpilasega klassis tagab kool õpilasele koormuse vähemalt 15 õppetundi õppeveerandi iga nädala kohta. Õpilase nõusolekul võib koormust vähendada. Õpilase koormus sätestatakse kooli päevakavaga või vajaduse korral individuaalse õppekavaga.

(6) Mittestatsionaarses õppes võib õppida ka üksikuid õppeaineid. Üksikuid õppeaineid õppiva õpilase koormus määratakse kindlaks igaks õppeaastaks eraldi individuaalse õppekavaga.

(7) Mittestatsionaarses õppes õppivatel õpilastel on üks kord kolme aasta jooksul õigus võtta õppetööst üks aasta puhkust.

(8) Põhikool, kus toimub mittestatsionaarne õpe, on kohustatud looma koolikohustusliku ea ületanud isikutele võimaluse lõpetada kool eksternina põhikooli riikliku õppekava järgi. Gümnaasium, kus toimub mittestatsionaarne õpe, on kohustatud looma võimaluse lõpetada kool eksternina gümnaasiumi riikliku õppekava järgi.

(9) Mittestatsionaarses õppes õppival töötaval õpilasel on õigus saada tööandjalt õppepuhkust täiskasvanute koolituse seaduses sätestatud korras.

§ 23. Koduõpe vanema taotlusel

(1) Põhiharidust omandavat õpilast võib õpetada vanema taotlusel koduõppes. Vanema taotlusel koduõppe rakendamisel korraldab ja rahastab väljaspool kooli toimuva õppe osa vanem.

(2) Koduõppe tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 24. Õppeaasta

(1) Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini.

(2) Õppeaasta koosneb õppeveeranditest ja koolivaheaegadest.

(3) Õppeveerandites on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on õppeveerandites kokku vähemalt 185 õppepäeva. Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

(4) Õppepäev on kalendripäev, mil õpilane on päevakava või individuaalse õppekava alusel kohustatud õppes osalema. Ühes nädalas on kuni viis õppepäeva.

(5) Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta.

(6) Põhikoolis võib suvevaheajal korraldada täiendava õppega seotud tegevusi, arvestades, et põhiharidust omandavale õpilasele on tagatud vähemalt kümne järjestikuse nädala pikkune puhkus kõigist õppe ja eksamitega seotud tegevustest.

(7) Koolivaheajad kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#). Kooli pidaja võib direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul kehtestada valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud koolivaheaegadest erinevad koolivaheajad, arvestusega et koolis on õppeaasta jooksul vähemalt neli koolivaheaega kogukestusega vähemalt 12 nädalat, kusjuures suvine koolivaheaeg kestab vähemalt kaheksa järjestikust nädalat.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 25. Õppekoormus ja päevakava

(1) Õpilase nädala õppekoormus õppeaineti määratakse kooli õppekavaga.

(2) Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1) 1. klassis 20;
- 2) 2. klassis 23;
- 3) 3. ja 4. klassis 25;
- 4) 5. klassis 28;
- 5) 6. ja 7. klassis 30;
- 6) 8. ja 9. klassis 32.

(3) Õpilase väikseim lubatud õppekoormus gümnaasiumis on 96 (mittestatsionaarses õppes 72) kursust. Kõigile õpilastele ühtse kohustusliku õppe koormus gümnaasiumis on 63 (õpilasel, kes õpib eesti keelt teise keelena 67) kursust. Kursus vastab 35 ühe õppeaine raames toimuvale õppetunnile.

(4) Õpet kavandades ja ellu viies arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks.

(5) Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse põhikooliõpilastele teatavaks õppeveerandi ning gümnaasiumiõpilastele kursuse algul.

(6) Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudioses korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava kehtestab direktor.

(7) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 26. Põhikooli õpilaste arv klassis ja õpperühmas

(1) Klassi täitumuse ülemine piirnorm põhikoolis on 24 õpilast. Kui õpe on korraldatud õpperühmadena, kohaldatakse ka õpperühmadele klassi täitumuse ülemist piirnormi.

(2) Kooli pidaja võib kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud piirnormidest väiksema klassi täitumuse ülemise piirnormi.

(3) Kooli pidaja võib erandjuhul direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul suurendada õpilaste arvu üle käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud piirnormi üheks õppeaastaks konkreetses klassis juhul, kui kõik tervisekaitse- ja ohutusnõuded on täidetud. Käesoleva seaduse § 51 lõikes 1 nimetatud klassides ja rühmades ei tohi õpilaste arvu suurendada üle käesolevas seaduses sätestatud piirnormi.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Kui kahe või kolme klassi õpilaste arv on põhikoolis kokku 16 või alla selle, võib nendest õpilastest moodustada liitklassi.

§ 27. Õpilase kooli vastuvõtmine

(1) Põhikool on kohustatud võtma õpilaseks vastu kõik selleks soovi avaldavad koolikohustuslikud isikud, kellele see kool on elukohajärgne kool. Vanema jaoks on koolikohustuslikule isikule kooli valik vaba, kui soovitud koolis on vabu õppekohti.

(2) Kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli võetakse isik vastu, lähtudes sellekohasest kohtuotsusest või -määrusest.

(3) Gümnaasiumi vastuvõtmise eeldus on põhiharidus või sellele vastav välisriigis omandatud haridus. Kõigil on võrdne õigus konkureerida gümnaasiumi astumiseks. Gümnaasiumi vastuvõtmisel võib hinnata isiku teadmisi ja oskusi, kuid vastuvõtutingimused peavad põhinema objektiivsetel ja eelnevalt avalikustatud kriteeriumidel.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrusega volitatud ulatuses kehtestab kooli pidaja või kooli pidaja volitusel direktor kooli vastuvõtu tingimused ja korra, sealhulgas teadmiste ja oskuste hindamise korra gümnaasiumi vastuvõtmisel. Kooli vastuvõtu tingimuste ja korra eelnõu valmistab ette kooli direktor ning see esitatakse enne kehtestamist hoolekogule arvamuse andmiseks.

(6) Isiku õpilaste nimekirja arvamise otsuse teeb direktor, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud.

§ 28. Õpilase koolist väljaarvamine

(1) Õpilane arvatakse koolist välja:

- 1) kui õpilane või piiratud teovõimega õpilase vanem on koolile esitanud sellekohase taotluse;
- 2) kui õpilane on asunud haridust omandama teises üldhariduskoolis või välisriigi õppeasutuses ja talle ei rakendata välisriigis õppimise ajal käesoleva paragrahvi lõiget 3;
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
- 3) kui koolis ei viida õpinguid läbi klassis, kus õpilane peaks õpinguid jätkama;
- 4) kui õpilane oma käitumisega ohustab teiste turvalisust koolis või rikub korduvalt kodukorda, välja arvatud koolikohustuslik õpilane;
- 5) kui õpilane põhiharidust omandades puudub mõjuva põhjuseta õppetundidest ning teda ei ole seetõttu võimalik järgmisse klassi üle viia, välja arvatud koolikohustuslik õpilane;
- 6) kui õpilane ei täida nominaalse õppeaja jooksul gümnaasiumi lõpetamise tingimusi ja tema õppeaega ei ole individuaalse õppekava kohaselt pikendatud;
- 7) kui õpilasele on gümnaasiumis õppides ühe õppeaasta jooksul pandud kolmes või enamis õppeaines üle poolte kursusehinnatena välja «nõrgad» või «puudulikud»;
- 8) kui õpilane mittestatsionaarses õppes õppides ei ole viie järjestikuse õppenädala jooksul õppetööle ilmunud, välja arvatud koolikohustuslik õpilane;

9) kui õpilane omandas haridust koolis, mis korraldab õpet vanglas või kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste koolis ning ta vabastati vanglast või kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste koolis viibimise tähtaeg lõppes;

10) kui õpilane on täitnud põhikooli või gümnaasiumi lõpetamise tingimused ja talle on väljastatud lõputunnistus;

11) õpilase surma korral.

(2) Gümnaasiumi kodukorras võib sätestada täiendavaid aluseid gümnaasiumist väljaarvamiseks.

(3) Põhiharidust omandavat õpilast, kes ajutiselt omandab välisriigi õppeasutuses sama taseme haridust, ei arvata nominaalse õppeaja jooksul kooli õpilaste nimekirjast välja, kui talle rakendatakse välisriigis õppimise ajal vanema taotlusel koduõpet. Üldkeskharidust omandavat õpilast, kes ajutiselt omandab välisriigi õppeasutuses sama taseme haridust, ei arvata nominaalse õppeaja jooksul kooli õpilaste nimekirjast välja, kui ta jätkab välisriigis õppimise ajal õppimist ekstermina.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Õpilase koolist väljaarvamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Õpilase koolist väljaarvamise otsuse teeb direktor, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud.

§ 29. Õpilase hindamine

(1) Hindamise eesmärk on:

1) toetada õpilase arengut;

2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;

3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;

4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;

5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;

6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk».

(3) Põhikooli I ja II kooliastmel võib õpilase hindamisel kasutada kirjeldavat sõnalist hinnangut, millel puudub numbriline ekvivalent. Kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamine koolis sätestatakse kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmise klassi üleviimisel, teisendada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindedkaalasse.

(4) Hindamise, käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindedüsteemist erineva hindedüsteemi kasutamise, hindamisest teavitamise, täiendavale õppele jätmise, järgmise klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise üldised tingimused ja kord sätestatakse riiklikes õppekavades ning täpsustatud tingimused ja kord kooli õppekavas, välja arvatud hindamisest teavitamine, mis sätestatakse kooli kodukorras.

§ 30. Põhikooli lõpetamine

(1) Põhikooli lõpetamise tingimused sätestatakse põhikooli riiklikus õppekavas ja lihtsustatud riiklikus õppekavas, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud.

(2) Põhikooli lõpueksamid on põhikooli ühtsete ülesannetega eksamid (edaspidi *ühtne põhikooli lõpueksam*) ja kooli kinnitatud materjalidega põhikooli koolieksamid (edaspidi *põhikooli koolieksamid*). Põhikooli lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(2¹) Ühtsete põhikooli lõpueksamite ettevalmistamist ja läbiviimist ning eksamitööde koostamist, hindamist ja säilitamist korraldab Haridus- ja Teadusministeerium.

[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(2²) Ühtsete põhikooli lõpueksamite ettevalmistamiseks, läbiviimise korraldamiseks ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise korraldamiseks võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.

[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(3) Põhikooli lõpetamiseks põhikooli riikliku õppekava järgi sooritatakse ühtsed põhikooli lõpueksamid või põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud juhtudel põhikooli koolieksam järgmistes ainetes:

1) eesti keeles või põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud juhul eesti keeles teise keelena;

2) matemaatikas;

3) käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud õppeainete hulgast õpilase valitud aines.

(4) Ühtsete põhikooli lõpueksamite õppeained, vormid ja ajad kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) hiljemalt põhikooli lõpueksami eelneva õppeaasta 25. maiks.

(5) Põhikooli lõpetamise tingimused täitnud õpilasele või eksternile väljastab kool õppenõukogu otsusel põhikooli lõputunnistuse. Põhikooli lõputunnistuste andmed kantakse hariduse infosüsteemi haridust tõendavate dokumentide alamregistrisse.

(6) Põhikooli lõputunnistuse statuudi ja vormi kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

§ 31. Gümnaasiumi lõpetamine

(1) Gümnaasiumi lõpetamise tingimused sätestatakse gümnaasiumi riiklikus õppekavas, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatut.

(2) Gümnaasiumi lõpueksamid on riigieksamid ja gümnaasiumi koolieksam. Gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(2¹) Riigieksamite ettevalmistamist ja läbiviimist, eksamitööde koostamist, hindamist ja säilitamist ning riigieksamitunnistuste väljastamist korraldab Haridus- ja Teadusministeerium.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(2²) Riigieksamite ettevalmistamiseks, läbiviimise korraldamiseks, eksamitööde koostamiseks, hindamiseks ja säilitamiseks ning riigieksamitunnistuste väljastamiseks võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(3) Riigieksamite ettevalmistamisel lähtutakse gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud kõigile õpilastele kohustuslikest õpitulemustest.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Riigieksamite vormid ja aja kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) hiljemalt gümnaasiumi lõpueksami eelneva õppeaasta 25. maiks.

(5) Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada riigieksamid eesti keeles või gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud juhtudel eesti keeles teise keelena, matemaatikas ja võõrkeeles. Riigieksam on sooritatud, kui saavutatud on vähemalt üks protsent maksimaalsest tulemusest. Riigieksam on sooritatud rahuldavalt, kui saavutatud on vähemalt 20 protsenti maksimaalsest tulemusest.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(6) Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb rahuldavalt sooritada:

- 1) gümnaasiumi koolieksam ja
- 2) õpilasuurimus või praktiline töö, välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(7) Gümnaasiumi lõpetamiseks sooritatava võõrkeele riigieksami võib lõike 2 alusel valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud tingimustel ja korras asendada rahvusvaheliselt tunnustatud eksamiga samas keeles.

(8) Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ja hindamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(9) Riigieksamite tulemused ja elektrooniline tunnistus tehakse eksami sooritajale kättesaadavaks elektrooniliselt. Riigieksamitunnistuste andmed kantakse hariduse infosüsteemi haridust tõendavate dokumentide alamregistrisse.

(10) Gümnaasiumi lõpetamise tingimused täitnud õpilasele või eksternile väljastatakse gümnaasiumi lõputunnistus. Gümnaasiumi lõputunnistuste andmed kantakse hariduse infosüsteemi haridust tõendavate dokumentide alamregistrisse.

(11) Gümnaasiumi lõputunnistuse ja riigieksamitunnistuse statuudi ja vormi kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(12) Keskkariduse omandanud isik tasub sama õppeaine riigieksami korduvaks sooritamiseks registreerimise eest riigilõivu. Kui riigieksamite läbiviimise korraldamine on käesoleva paragrahvi lõike 2²alusel sõlmitud halduslepinguga üle antud riigi sihtasutusele, riigilõivu ei võeta, kuid sihtasutusel on õigus võtta riigieksami korduvaks sooritamiseks registreerimise eest tasu, mille suurus ei ületa riigilõivuseaduse alusel selleks võetava riigilõivu määra.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 32. Lõpueksamite andmekogu

(1) Lõpueksamite ülesannete loomise ja haldamise, lõpueksamite tööde koostamise ja kättesaadavaks tegemise ning lõpueksamite sooritamise ja standardiseeritud hindamise tagamise eesmärgil asutab **Vabariigi Valitsus** riigi infosüsteemi kuuluva lõpueksamite andmekogu.

(2) Lõpueksamite andmekogu põhimääruse kinnitab **Vabariigi Valitsus**.

(3) Lõpueksamite andmekogu vastutavaks töötajaks on Haridus- ja Teadusministeerium.

§ 33. Riigieksami ja ühtse põhikooli lõpueksami tulemuste vaidlustamine

(1) Riigieksami ja ühtse põhikooli lõpueksami tulemuste peale võib esitada vaide Haridus- ja Teadusministeeriumile. Vaie tuleb esitada viie tööpäeva jooksul riigieksamitunnistuse või kooli lõputunnistuse kättesaadavaks tegemise päevast arvates. Esitatud vaiete läbivaatamiseks moodustab valdkonna eest vastutav minister apellatsioonikomisjoni.

(2) Apellatsioonikomisjon teeb vaidlustatud tulemusega eksamitöö kohta kümne päeva jooksul vaide esitamisest arvates ühe järgmistest otsustest:

- 1) jätta eksami tulemus muutmata;
- 2) tõsta eksami tulemust;
- 3) langetada eksami tulemust.

(3) Riigieksami ja ühtse põhikooli lõpueksami tulemuste kohta võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras, tingimusel et eelnevalt on esitatud vaie apellatsioonikomisjonile, kes on vaide tagastanud, ei ole seda tähtaegselt lahendanud, on jätnud eksamitulemuse muutmata või on seda langetanud.

§ 34. Õpitulemuste välishindamine

(1) Õpitulemuste välishindamise eesmärk on anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste saavutatusest ja õppe tulemuslikkusest koolis ning anda riigile vajalikku informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks.

(2) Õpitulemuste välishindamine toimub tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ning riigieksamite kaudu.

(3) Tasemetööde õppeained, vormid ja aja, tasemetööde ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja korra ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja korra kehtestab **valdkonna eest vastutav minister**.

(3¹) Tasemetööde ettevalmistamist, koostamist, läbiviimist ja hindamist ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimist koordineerib Haridus- ja Teadusministeerium.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(3²) Tasemetööde ettevalmistamiseks, koostamiseks, läbiviimiseks ja hindamiseks ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimiseks võib valdkonna eest vastutav minister sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

(4) Valdkonna eest vastutav minister või käesoleva paragrahvi lõikes 3² nimetatud asutus teavitab koole õpitulemuste välishindamise tulemustest.
[RT I, 02.07.2012, 1- jõust. 01.08.2012]

2. jagu

Kooli õppetegevuses osalemine

§ 35. Õppes osalemine ja koolis korraldatavast õppest puudumine

(1) Õpilasel on õigus ja kohustus täita õpiülesandeid ja osaleda temale kooli päevakavas või individuaalses õppekavas ettenähtud õppes.

(2) Õppest puudumine on lubatud üksnes mõjuvatel põhjustel. Kool hindab, kas õppest puudumise põhjuseid saab lugeda mõjuvaks. Õppetundidest puudumise mõjuvad põhjused on järgmised:

- 1) õpilase haigestumine või temale tervishoiuteenuse osutamine;
- 2) läbimatu koolitee või muu vääramatu jõud, sealhulgas rahvatervise seaduse § 8 lõike 2 punkti 3 alusel valdkonna eest vastutava ministri määruses sätestatud ilmastikutingimused, mille puhul on põhjendatud õppest puudumine;
- 3) olulised perekondlikud põhjused;
- 4) muud kooli poolt mõjuvaks loetud põhjused.

(3) Kool sätestab kooli kodukorras õppest puudumisest teavitamise korra.

(4) Kool on kohustatud õppest puudumiste üle arvestust pidama ning tegema kokkuvõtte vähemalt üks kord õppeveerandi jooksul ja teavitama sellest vanemat.

§ 36. Koolikohustusliku õpilase õppest puudumisest teavitamine

(1) Vanem teavitab hiljemalt õppest puudumise esimesel õppepäeval kooli õpilase õppest puudumisest ja selle põhjustest. Kui vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitanud, teavitab kool sellest vanemat hiljemalt järgmisel õppepäeval. Hiljemalt ülejärgmisel õppepäeval pärast puudumise põhjuste äralangemist teavitab vanem kooli puudumise kestusest.

(2) Kui koolitöötajal on tekkinud põhjendatud kahtlus, et õpilase puudumise põhjendamisel on esitatud ebaõigeid andmeid, on koolil õigus taotleda vanemalt täiendavaid selgitusi või pöörduda õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse poole, kes korraldab meetmete rakendamise puudumise tegelike põhjuste väljaselgitamiseks ja koolikohustuse täitmise tagamiseks.

(3) Kui vanem ei ole kooli õpilase puudumisest teavitanud ning koolil ei õnnestu puudumise põhjust välja selgitada, teavitab kool hiljemalt järgmisel õppest puudumise päeval sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust. Sellisel juhul on valla- või linnavalitsus kohustatud korraldama meetmete rakendamise puudumise põhjuste väljaselgitamiseks ja koolikohustuse täitmise tagamiseks.

(4) Andmed õpilaste kohta, kes on ühe õppeveerandi jooksul õppest mõjuva põhjuseta puudunud enam kui 20 protsendist õppetundidest, kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistrisse.

3. jagu Õpilase arengu toetamine koolis

§ 37. Õpilase arengu toetamine

(1) Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase vajaduste kohaselt. Õpilase võimete ja annete arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada vajaduse korral diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

(2) Õpilasele tagatakse koolis tasuta vähemalt eripedagoogi (sealhulgas logopeedi), psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (edaspidi *tugispetsialistid*) teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor. Direktor võib tugispetsialistide teenust tellida Haridus- ja Teadusministeeriumilt või käesoleva paragrahvi lõikes 2² nimetatud juhul riigi sihtasutuselt, kes pakub vähemalt igas maakonnas koolidele eripedagoogi ja psühholoogi teenust. Teenuste hinnad peavad olema kulupõhised ja need kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 2¹ nimetatud määrusega valdkonna eest vastutav minister. [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2¹) Tugispetsialistide teenuse kirjelduse, selle teenuse riigi poolt osutamise ulatuse, tingimused ja korra ning teenuste hinnad kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2²) Valdkonna eest vastutav minister võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ülesande täitmiseks sõlmida riigi sihtasutusega halduslepingu. Halduslepingu täitmise üle teostab järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium. [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.

(4) Arenguveestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem. Kui kool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga kontakti, et leppida kokku arenguveestluse aeg või vanem ei ole teistkordselt ilmunud arenguveestlusele kokkulepitud ajal, teavitab kool sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust, kes korraldab vajaduse korral lapse õiguste kaitsmiseks vajalike meetmete rakendamise. Vajaduse

korral kaasatakse ka teovõimelise õpilase vanem, kui õpilane on andnud selleks nõusoleku, teisi koolitöötajaid, tugispetsialiste ning õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse esindajaid.

(5) Arenguevestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestab kooli direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule.

§ 38. Pikapäevarühm

(1) Kooli direktor võib kooli pidaja nõusolekul moodustada koolis pikapäevarühmi põhiharidust omandavatele õpilastele. Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Hoolekogu ettepanekul on kool koostöös kooli pidajaga kohustatud korraldama pikapäevarühma moodustamise.

(2) Pikapäevarühma töökorralduse ja päevakava kehtestab kooli direktor, määrates seal aja koduste õpiülesannete täitmiseks, puhkuseks vabas õhus ja huvitegevuseks. Pikapäevarühma töö planeerimisel ja korraldamisel lähtutakse hoolekogu ettepanekutest, õpilaste turvalisuse ja tervisekaitse nõuetest, kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldistest eesmärkidest, pikapäevarühma õpilaste vanuselitest ja individuaalsetest iseärasustest, nende kodustest tingimustest ning vanemate ja õpilaste põhjendatud soovidest, samuti transpordivõimalustest.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Õpilane võetakse pikapäevarühma vastu ja arvatakse sealt välja direktori otsusega ja vanema taotluse alusel või alaealise mõjutusvahendite seaduses sätestatud juhul alaealiste komisjoni otsuse alusel.

§ 39. Kooli õpilaskodu

(1) Koolil võib olla õpilaskodu, mis nähakse kooli struktuuriüksusena ette kooli põhimääruses.

(2) Õpilaskodus korraldatakse õppekavavälisest tegevust, millega tagatakse õpilasele tema vajadustele ja huvidele ning turvalisuse ja tervisekaitse nõuetele vastavad õppimis-, elamis- ja kasvatustingimused.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Õpilaskodu tegutsemise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(4) Õpilase elukorraldus õpilaskodus ning õpilaskodusse vastuvõtmise ja õpilaskodust väljaarvamise tingimused ja kord määratakse õpilaskodu kodukorras. Õpilaskodu kodukorra kehtestab kooli direktor ning see esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele. [Valdkonna eest vastutav minister](#) võib kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud riiklikult toetatavale õpilaskodu kohale õpilase vastuvõtmiseks üldised tingimused ja korra.

(5) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(6) Kooli pidaja taotlusel ning kooli asukohajärgse maavanemaga kooskõlastatult määrab [valdkonna eest vastutav minister](#) maakonnas munitsipaal- või erakooli, mille juures olevas või mille juurde moodustatavas õpilaskodus luuakse riiklikult toetatavad kohad nende perede põhiharidust omandavatele lastele, kellel on raskusi toimetulekuga sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses (edaspidi *riiklikult toetatav õpilaskodu koht*) ning riiklikult toetatavate õpilaskodu kohtade arvu nendes koolides.

(7) Riiklikult toetatavale õpilaskodu kohale õpilase vastuvõtmise aluseks on elukohajärgse valla- või linnavalitsuse põhjendatud taotlus, õpilase elukohajärgse ja õpilaskodu asukohajärgse maavanema nõusolek ning õpilase või piiratud teovõimega õpilase vanema nõusolek.

(8) Valla- või linnavalitsuse põhjendatud taotluses märgitakse:

- 1) tähtaeg, mille jooksul õpilasele õpilaskodus elamine tuleb võimaldada;
- 2) puudused õpilase hooldamisel ja kasvatamisel või muud asjaolud, mis takistavad õpilasel koolikohustuse täitmist;
- 3) õpilase ja vanema suhtes kasutusele võetud muud sotsiaalhoolekandelised abinõud koos põhjendusega, miks need ei ole osutunud küllaldaseks või nende kasutamine ei ole võimalik;
- 4) õpilasele ja vanemale õpilase õpilaskodus viibimise ajal osutatava abi liigid ja ulatus.

(9) Riiklikult toetatavale õpilaskodu kohale vastuvõetud õpilasele võimaldatakse vähemalt käimasoleva õppeveerandi lõpuni õppimine koolis, mille struktuuriüksus see õpilaskodu on.

§ 40. Huvitegevus koolis

(1) Huvitegevus on koolis toimuv või kooli korraldatud kooli õppekava läbimist toetav või muu õppekavavälise tegevus. Huvitegevuses kasutatakse erinevaid õppevorme ja -meetodeid, sealhulgas ringid ja stuudiod.

(2) Õpilasel on õigus kasutada õppekavavälises tegevuses tasuta oma kooli rajatise, ruume, raamatukogu, õppe-, spordi-, tehnilisi ja muid vahendeid kooli kodukorras sätestatud korras.

§ 41. Kooli raamatukogu

(1) Koolil peab olema raamatukogu.

(2) Raamatukogu põhiülesanne on toetada trükiste, audiovisuaalsete ja muude infokandjate säilitamise ja kättesaadavaks tegemise kaudu kooli õppekava järgset õpet, arendada õpilaste iseseisva õpitöö ja teabe hankimise oskust ning lugemishuvi.

(3) Raamatukogu kogud jagunevad otstarbe järgi põhikoguks ja õppekirjanduse koguks.

(4) Kooliraamatukogude töökorralduse alused kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Rahvaraamatukogu võib täita kooliraamatukogu põhiülesannet põhikogu osas, kui rahvaraamatukogu asub kooliga samas hoones või kooli hoonele piisavalt lähedal, et kooliraamatukogu põhiülesande täitmine ei oleks takistatud. Sellisel juhul peab kooliraamatukogus olema vähemalt õppekirjanduse kogu.

§ 42. Toetus munitsipaalkooli õpilaste koolilõuna kulude katmiseks

(1) Kooli pidaja korraldab õpilaste toitlustamise koolis rahvatervise seaduse alusel sätestatud tervisekaitsenõuete kohaselt.

(2) Riigieelarves nähakse ette toetus koolilõuna kulude katmiseks (edaspidi *koolilõuna toetus*) munitsipaal- ja erakoolis statsionaarses õppes põhiharidust omandavatele õpilastele. Kui valla või linna haldusterritooriumil asuvate koolide statsionaarses õppes põhiharidust omandavate õpilaste koolilõuna kulud on kaetud, võib koolilõuna toetust kasutada üldhariduskoolide teiste õpilaste koolilõuna kulude katmiseks.

(3) Koolilõuna toetuse eraldamisel lähtutakse valla või linna haldusterritooriumil asuvates munitsipaal- ja erakoolides statsionaarses õppes põhiharidust omandavate õpilaste arvust ja arvestuslikust koolilõuna maksumusest ühe õpilase kohta.

(4) Koolilõuna toetuse ühe õpilase kohta ning koolilõuna toetuse jaotamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(5) Koolilõuna toetuse kasutamise tingimused ja korra kehtestab valla- või linnavolikogu.

§ 43. Tervishoiuteenuse osutamine koolis

(1) Statsionaarses õppes põhi- ja üldkeskharidust omandavale õpilasele osutatakse koolitervishoiuteenust, mille hulka kuuluvad õe tegevused. Koolitervishoiuteenust osutava õe tegevused ning nõuded õe tegevuste aja, mahu, kättesaadavuse ja asukoha kohta kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(2) Kooli pidaja korraldab koolitervishoiuteenuse kättesaadavuse ning teeb järjepidevuse tagamiseks koolitervishoiuteenuse osutajaga koostööd, tagab ruumide ja mittemeditsiinilise sisseseade olemasolu koolis tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 25 lõike 2 alusel kehtestatud nõuete kohaselt ja katab sellega seotud kulud ning korraldab ja rahastab õpilase transporti tervishoiuteenuse osutamise asukohta juhul, kui selleks esineb vältimatu vajadus ning õpilase vanemal puudub selles olukorras võimalus transporti korraldada.

§ 44. Vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamine koolis

(1) Kool tagab õpilase koolis viibimise ajal tema vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

(2) Õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise ning käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud meetme rakendamise kord sätestatakse kooli kodukorras kooli pidaja nõusolekul.

(3) Õpilaste ja koolitöötajate vaimse ja füüsilise turvalisuse ja tervise kaitseks ning vaimse ja füüsilise vägivalla ennetamise abinõude rakendamiseks kooli kodukorras sätestatu kohaselt loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.

(4) Vägivalla ennetamiseks tagatakse koolis järelevalve õpilaste üle kogu õppepäeva vältel. Ruumide ja territooriumi kasutamine korraldatakse võimaluse piires selliselt, et see aitaks ennetada õpilaste ja koolitöötajate vaimset või füüsilist turvalisust ohustava olukorra tekkimist.

(5) Kool võib õpilaste ja koolitöötajate turvalisust ohustava olukorra ennetamiseks ning olukorrale reageerimiseks kasutada kooli territooriumil jälgimisseadmestikku turvaseaduses sätestatud tähenduses ja korras, arvestades isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõudeid.

(6) Jälgimisseadmestiku kasutamise kord sätestatakse kooli kodukorras.

(7) Õpilaste ja koolitöötajate turvalisuse ning piiratud teovõimega õpilaste üle järelevalve tagamiseks võib kool kontrollida kooli hoonest või territooriumilt sisse- ja väljaliikumist ning piirata statsionaarses õppes põhiharidust omandava piiratud teovõimega õpilase kooli hoonest või territooriumilt väljaliikumist.

§ 45. Hädaolukorra lahendamine koolis

(1) Hädaolukorrana käsitatakse sündmust või sündmuste ahelat, mis ohustab koolis viibivate isikute elu ja tervist, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatuslikku majanduslikku kahju.

(2) Kooli pidaja loob võimalused ja direktor korraldab õpilaste ja koolitöötajate kaitse hädaolukorras.

(3) Direktor korraldab kooli hädaolukorra lahendamise plaani väljatöötamise, kaasates vajaduse korral õppenõukogu ja hoolekogu ning eksperte. Hädaolukorra lahendamise plaanis nähakse ette:

- 1) hädaolukorra lahendamise üldpõhimõtted;
- 2) koolis hädaolukorra lahendamisega seotud isikute ülesanded;
- 3) hädaolukorra lahendamist juhtivad ja lahendamisele kaasatavad isikud;
- 4) hädaolukorra lahendamise juhtimise ja koordineerimise korraldus;
- 5) teabevahetuse korraldus;
- 6) koolitöötajate, õpilaste, vanemate ning vajaduse korral teiste isikute teavitamise korraldus;
- 7) õppekorraldus hädaolukorra ajal;
- 8) tegevused pärast hädaolukorda.

(4) Hädaolukorra lahendamise plaani kehtestab direktor.

4. jagu

Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse erisused

§ 46. Haridusliku erivajadusega õpilane

(1) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeühäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega õpetajad), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

(2) Õpilase andekust käsitletakse käesoleva seaduse tähenduses haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguuline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.

(3) Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse ka litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

§ 47. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamine

(1) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane elukohajärgse kooli tavaklassis.

(2) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas.

(3) Direktor määrab isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste juhendajate ja õpetajate vahel (edaspidi *haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija*).

(4) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

§ 48. Kooli otsusel rakendatavad meetmed haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks

(1) Direktori või tema volitatud koolitöötaja otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada käesolevas peatükis sätestatud meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitus, sealhulgas tugispetsialisti teenus, individuaalse õppekava rakendamine, pikapäevarühma vastuvõtmine, õpilaskodusse vastuvõtmine ning vanema nõusolekul õpilase üleviimine § 51 lõike 1 punktides 1–4 sätestatud rühma või klassi.

(2) Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

(3) Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

(4) Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel.

(5) Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

(6) Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusel õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitusel õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

§ 49. Nõustamiskomisjoni soovitusel rakendatavad meetmed haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks

(1) Nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul rakendab kool õpilasele lihtsustatud, toimetuleku või hooldusõpet, õpilase üleviimist käesoleva seaduse § 51 lõike 1 punktides 5–12 sätestatud hariduslike erivajadustega õpilaste klassi, õppe korraldamist põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi, terviseseisundist tulenevat koduõpet või ühele õpilasele keskendatud õpet, põhikooli riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemuste asendamist või vähendamist või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamist.

(2) Õppe korraldamisel ja meetmete rakendamisel nõustamiskomisjoni soovitusel kohaselt jätkatakse õpilase arengu ja toimetuleku jälgimist. Nõustamiskomisjoni määratud tähtaja lõppemisel või vähemalt korra õppeaastas hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega nõustamiskomisjoni soovitatud õppekorralduse või meetmete rakendamise mõju õpilase arengule ja toimetulekule ning teeb selle põhjal ettepanekud edasiseks tegevuseks, sealhulgas täiendavate uuringute läbiviimiseks või uute soovitusel saamiseks nõustamiskomisjoni poole pöördumiseks.

(3) Kui elukohajärgses koolis ei ole võimalik korraldada õpet tulenevalt õpilase hariduslikust erivajadusest, on õpilase elukohajärgne vald või linn kohustatud koostöös teiste koolide ja kooli pidajatega tagama õpilasele hariduse omandamise võimalused nõustamiskomisjoni soovitusel kohaselt. Kui õpilane asub nõustamiskomisjoni soovitusel õppima väljaspool elukohajärgse valla või linna haldusterritooriumi asuvasse kooli, on elukohajärgne vald või linn kohustatud korraldama transpordi või hüvitama õpilase sõidukulud. Transpordi korraldamine ja sõidukulud hüvitatakse valla- või linnavalitsuse kehtestatud korras, välja arvatud kui sõidukulud hüvitatakse riigieelarvest ühistranspordiseaduse § 28 lõike 2 alusel kehtestatud korras.

§ 50. Nõustamiskomisjon

(1) Maavanem moodustab nõustamiskomisjoni, mille ülesandeks on soovitusel andmine koolikohustuse täitmise edasilükkamiseks, alla seitsmeaastase isiku kooli vastuvõtmiseks ning hariduslike erivajadustega isikute õppe ja kasvatuse korraldamiseks käesolevas seaduses ja koolieelse lasteasutuse seaduses ettenähtud juhtudel. Asukohajärgse maavanema nõusolekul võib linnavalitsus moodustada linna nõustamiskomisjoni.

(2) Nõustamiskomisjonis on vähemalt viis liiget. Nõustamiskomisjoni peavad kuuluma eripedagoog, logopeed, koolipsühholoog, sotsiaaltöötaja ja vastavalt maa- või linnavalitsuse esindaja. Vajaduse korral võib nõustamiskomisjon kaasata oma töösse ka muid eksperte. Nõustamiskomisjoni töökorra kehtestab komisjoni moodustaja.

(3) Haridusliku erivajadusega isiku kohta soovitude andmisel tugineb nõustamiskomisjon selle isiku kohta eelnevalt tehtud ja komisjonile esitatud pedagoogilise ja psühholoogilise, vajaduse korral ka meditsiinilise uuringu tulemustele.

(4) Nõustamiskomisjonile taotluse esitamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(5) Nõustamiskomisjon teavitab kooli, kus õpilane õpib, nõustamiskomisjoni antud soovitusest selle õpilase kohta. Nõustamiskomisjoni soovitused on õpet korraldavale koolile täitmiseks kohustuslikud, kui õpilane ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem on andnud nõusoleku.

(6) Riigieelarves nähakse ette toetus nõustamiskomisjoni tegutsemiskulude katmiseks.

§ 51. Hariduslike erivajadustega õpilaste rühmad ja klassid

(1) Hariduslike erivajadustega õpilastele õppe paremaks korraldamiseks võib koolis moodustada järgmisi rühmi ja klasse, et luua vajalikud tugiteenused õpilastele, kellele neid ei ole võimalik tagada tavaklassis:

1) õpiabirühmi põhiharidust omandavatele õpilastele eripedagoogilise või logopeedilise abi osutamiseks – rühmatäitumuse piirnormiga 6 õpilast;

2) klasse põhiharidust omandavatele käitumisprobleemidega õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;

3) klasse raskete somaatiliste haigustega õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;

4) klasse kõne-, nägemis-, kuulmis- või liikumispuudega õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;

5) klasse õpiraskustega põhiharidust omandavatele õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;

6) klasse põhiharidust omandavatele lihtsustatud õppel olevatele õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast;

7) klasse tundeelu- ja käitumishäiretega põhiharidust omandavatele õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 8 õpilast;

8) klasse liitpuuetega põhiharidust omandavatele õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 6 õpilast;

9) klasse põhiharidust omandavatele toimetulekuõppel olevatele õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 6 õpilast;

10) klasse põhiharidust omandavatele õpilastele, kellele nõustamiskomisjon on spetsiifilistest hariduslikest erivajadustest tulenevalt soovitanud õppida väikeklassis, sealhulgas autismi spektri häiretega, aktiivsuse- ja tähelepanuhäiretega või sõltuvushäiretega õpilastele või õpilastele, kelle andekus kombineerituna mõne muu erivajadusega toob kaasa vajaduse õppida väikeklassis – klassitäitumuse piirnormiga 4 õpilast;

11) klasse põhiharidust omandavatele hooldusõppel olevatele õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 4 õpilast;

12) klasse põhiharidust omandavatele kasvatusraskustega õpilastele – klassitäitumuse piirnormiga 12 õpilast.

(2) Kooli põhimääruses sätestatakse, millised hariduslike erivajadustega õpilaste klassid ja rühmad selles koolis tegutsevad. Kooli pidaja nõusolekul võib direktor moodustada ka hariduslike erivajadustega õpilaste klasse ja rühmi, mida põhimääruses sätestatud ei ole.

(3) Kahest või kolmest hariduslike erivajadustega õpilaste klassist võib moodustada liitklassi, mille suurus määratakse lähtuvalt konkreetsete õpilaste hariduslikest erivajadustest, kuid see ei tohi olla suurem kui 12 õpilast.

(4) Hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatus korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise ning klassist või rühmast väljaarvamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 52. Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpe

(1) Õpilasele, kes terviseseisundist tulenevalt vajab koolis pidevat jälgimist või abistamist, rakendatakse nõustamiskomisjoni soovitusel ning õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet.

(2) Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 53. Terviseseisundist tulenev koduõpe ja haiglaõpe

(1) Koduõpe on õppe korraldamine õpilase kodus või muus õpilasega või piiratud teovõimega õpilase vanemaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume. Haridusliku erivajadusega õpilasele rakendatakse koduõpet tulenevalt tema terviseseisundist.

(2) Haiglaõppena käsitatakse haiglas ravil viibiva põhi- või üldkeskharidust omandava õpilase õpetamist.

(3) Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 54. Lisaõpe põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi lõpetanutele

(1) Kooli pidaja otsusel võib põhikoolis pakkuda lisaõpet lihtsustatud riikliku õppekava järgi põhikooli lõpetanutele, mille eesmärk on pakkuda täiendavat ettevalmistust ja tuge õppe sujuvaks jätkamiseks või üleminekuks tööturule.

(2) Lisaõppesse võetakse õpilasi, kes on saanud põhikooli lõputunnistuse samal aastal ning kes ei ole valmis õpinguid jätkama või tööturule suunduma või kes ei pääsenud soovitud õppeasutusse. Lisaõppes osalevate õpilaste suhtes kohaldatakse õigusaktides statsionaarses õppes põhiharidust omandavate õpilaste kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Lisaõppe kestus on üks õppeaasta. Lisaõppes osalejale võimaldatakse juhendatud õpet 1050 õppetundi ulatuses, millest 525 õppetundi moodustab üldhariduslik õpe ja 525 õppetundi kutsealane ettevalmistus ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamine. Kutsealast ettevalmistust tehakse koostöös kohase kutseõppeasutuse või tööandjaga.

(4) Igale õpilasele koostatakse üleminekuplaan, kus määratakse selle õpilase konkreetne õppe sisu ja päevakava. Üleminekuplaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ja vanema soove ja vajadusi ning kooli võimalusi.

4. peatükk ÕPILASED JA VANEMAD

§ 55. Õpilase ja vanema teavitamine

(1) Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta. Kool on kohustatud võimaldama statsionaarses õppes õppiva õpilase vanemale juurdepääsu kooli valduses olevale teabele selle õpilase kohta. Teovõimeline õpilane võib kirjaliku taotlusega keelata juurdepääsu tema kohta kooli valduses olevale teabele. Vanema juurdepääsu teabele selle kohta, kas õpilane on kooli õpilaste nimekirjas või mitte, võib keelata vaid mõjuva põhjuse esinemisel.

(2) Kool avalikustab kooli vastuvõtu tingimused ja korra ning kooli üle haldusjärelevalvet teostavate asutuste kontaktandmed oma veebilehel.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitatakse õpilast õppeveerandi või kursuse algul. Kool loob statsionaarses õppes õppivate õpilaste vanematele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks.

(4) Õpilasele ja statsionaarses õppes õppiva õpilase vanemale tehakse kooli kodukorras sätestatud korras teatavaks õpilasele kohalduv osa kooli päevakavast.

(5) Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest. Kui õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ei ole andnud nõusolekut õpilase hinnetest teavitamiseks elektrooniliselt, on kool kohustatud teavitama õpilast ja vanemat õpilase hinnetest paberil vormistatud klassitunnistuse või õpinguraamatu kaudu.

§ 56. Vanemate koosoleku kokkukutsumine

Kooli ja vanemate koostöö koordineerimiseks kutsub direktor kokku statsionaarses õppes õppivate õpilaste vanemate koosoleku arvestusega, et kõigile vanematele antakse vähemalt üks kord aastas võimalus osaleda vanemate koosolekul. Statsionaarse õppe puhul on direktor vähemalt ühe viiendiku klassi õpilaste vanemate nõudmisel kohustatud kutsuma kokku selle klassi õpilaste vanemate koosoleku.

§ 57. Õpilase tunnustamine

Valdkonna eest vastutava ministrikehtestatud tingimustel ja korras tunnustatakse õpilast õpingute jooksul, kiitusega põhikooli lõputunnistusel ning gümnaasiumi lõpetamisel kuld- või hõbemedaliga. Kool võib oma kodukorras sätestada ka muid tunnustusmeetmeid.

§ 58. Tugi- ja mõjutusmeetmete rakendamine õpilase suhtes

(1) Eesmärgiga mõjutada õpilasi kooli kodukorra kohaselt käituma ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis, võib õpilase suhtes rakendada põhjendatud, asjakohaseid ja proportsionaalseid tugi- ja mõjutusmeetmeid.

(2) Enne tugi- või mõjutusmeetme määramist kuulatakse ära õpilase selgitused ja põhjendatakse õpilasele tugi- või mõjutusmeetme valikut. Õpilasel ja käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 12 sätestatud mõjutusmeetme rakendamisel ka vanemal võimaldatakse enne mõjutusmeetme rakendamist anda arvamus õpilase käitumise ja mõjutusmeetme rakendamise kohta.

(3) Õpilase suhtes võib rakendada käesolevas seaduses sätestatud tingimustel ja korras kohaldatavaid tugimeetmeid (sealhulgas arengueestluse läbiviimine, individuaalse õppekava rakendamine, õpilase vastuvõtmine pikapäevarahma, kooli juures tegutsevasse huviringi või õpilaskodusse, tugispetsialisti teenuse osutamine, õpilase üleviimine käitumisprobleemidega või kasvatusraskustega õpilaste klassi) ning üht või mitut järgmist mõjutusmeetet:

- 1) õpilase käitumise arutamine vanemaga;
 - 2) õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppealajuhataja juures;
 - 3) õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus;
- [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
- 4) õpilasele tugiisiku määramine;
 - 5) kirjalik noomitus;
 - 6) esemete, mida õpilane kasutab viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga, kooli hoiulevõtmine;
 - 7) õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused;
 - 8) konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks;
 - 9) kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine, mida võib kohaldada vaid õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul;
 - 10) pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul;
 - 11) ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
 - 12) ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud mõjutusmeetmete rakendamise otsustab direktor või tema volitatud isik, välja arvatud lõike 3 punktis 12 sätestatud mõjutusmeetme rakendamise, mida otsustab õppenõukogu.

(5) Kooli hoiule antud esemed hoiustatakse ja need tagastatakse kooli kodukorras sätestatud korras.

(6) Kui õpilase koolist koju jõudmiseks on vajalik transpordi kasutamine, arvestatakse lõike 3 punktis 10 sätestatud mõjutusmeetme rakendamisel transpordi korraldusega.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 7 ja 10 sätestatud mõjutusmeetmete rakendamise ajal tagab kool järelevalve õpilase üle ja vajaduse korral õpilase pedagoogilise juhendamise.

(8) Ajutist õppes osalemise keeldu koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused võib õpilase suhtes rakendada kuni 10 õppepäeva ulatuses ühe poolaasta jooksul. Otsus ajutise õppes osalemise keeldu kohaldamise kohta vormistatakse kirjalikult ja toimetatakse õpilasele või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemale kätte posti teel või antakse kätte allkirja vastu. Õpilasele, kellele kohaldatakse ajutist õppes osalemise keeldu, koostatakse koostöös õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul koostöös vanemaga individuaalne õppekava, et tagada nõutavate õpitulemuste saavutamine. Piiratud teovõimega õpilase vanem tagab käesolevas lõikes nimetatud mõjutusmeetme kohaldamise ajaks järelevalve õpilase üle ning õppe korraldamise individuaalse õppekava kohaselt.

(9) Tugi- ja mõjutusmeetme rakendamisest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras. Vähemalt lõike 3 punktides 10 ja 11 sätestatud mõjutusmeetme rakendamisest teavitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis piiratud teovõimega õpilase vanemat.

§ 59. Õpilaspileti väljastamine

Õpilase või piiratud teovõimega õpilase vanema taotlusel väljastatakse õpilasele tasuta kooli õpilaspilet. Õpilaspileti väljaandmise korra ja õpilaspileti vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 60. Õpilaskond ja õpilasesindus

(1) Kooli õpilased moodustavad õpilaskonna.

(2) Kooli õpilaskonnal on õigus otsustada ja korraldada iseseisvalt, kooskõlas seaduste ja seaduse alusel antud õigusaktidega, õpilaselu küsimusi.

(3) Õpilaskonnal on õigus:

- 1) moodustada liite ja organisatsioone teiste õpilaskondadega õigusaktides sätestatud alustel ja korras mittetulundusühingute seaduse §-s 5 ja sihtasutuste seaduse § 5 lõikes 2 sätestatud juriidilise isiku staatust omamata;
- 2) astuda Eesti ja rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks või arendada nendega koostööd õpilasesinduse kaudu;
- 3) otsustada ja korraldada kõiki muid õpilaselu küsimusi, mis kuuluvad seaduse või seaduse alusel antud õigusaktide kohaselt õpilaskonna pädevusse ega ole antud samadel alustel kellegi teise otsustada ja korraldada.

(4) Õpilaskonnal on õigus valida õpilasesindus, kes esindab õpilaskonda õpilasesinduse põhimääruses sätestatud pädevuse piires koolisisestes suhetes ning suhetes teiste organisatsioonide, asutuste ja isikutega. Õpilasesindus lähtub oma tegevuses õpilaste huvidest, vajadustest, õigustest ja kohustustest.

(5) Õpilasesinduse moodustamise kord, õpilasesinduse õigused, kohustused ja vastutus ning töökord sätestatakse õpilasesinduse põhimääruses. Õpilasesinduse põhimääruse koostab õpilaskond, tehes selleks vajaduse korral koostööd direktori või direktori määratud koolitöötajatega. Õpilaskond kiidab õpilasesinduse põhimääruse heaks kooli põhimääruses sätestatud korras. Õpilasesindus esitab õpilasesinduse põhimääruse kinnitamiseks direktorile. 30 päeva jooksul põhimääruse kättesaamisest arvates kinnitab direktor õpilasesinduse põhimääruse, kui see vastab seadustele, seaduse alusel antud õigusaktidele ja rahvusvaheliselt tunnustatud demokraatlikele põhimõtetele, või esitab kirjalikud põhjendused, miks põhimäärust ei ole võimalik kinnitada.

(6) Õpilasesinduse valimise õigus on kõikidel kooli õpilastel. Esimese õpilasesinduse valimised korraldab direktor kooli põhimääruses sätestatud korras, lähtudes demokraatlikest põhimõtetest.

(7) Võimaluse korral võib kooli eelarves näha ette vahendid õpilasesinduse tegevuse rahastamiseks, arvestades õpilasesinduse ja õpilaste vajadusi.

5. peatükk KOOLI PIDAMINE

1. jagu Kooli asutamine ja koolitusluba

§ 61. Kooli asutamine

(1) Riigikooli asutab valdkonna eest vastutav minister, munitsipaalkooli valla- või linnavolikogu.

(2) Kooli asutamise vajalikkuse kohta lähtuvalt piirkondlikust hariduspoliitikast ja koolivõrgu kujundamise vajadusest annab arvamuse maavanem ning riigikoolide puhul ka kooli asukohajärgne vald või linn.

(3) Mitme valla või linna poolt ühiselt hallatava kooli (edaspidi *ühiskool*) asutavad valla- või linnavolikogud. Ühiskooli tegutsemise alused määratakse kindlaks valla- või linnavolikogude volitusel valla- või linnavalitsuste vahel sõlmitava halduslepinguga, milles määratletakse poolte õigused ja kohustused kooli pidamisel.

(3¹) Munitsipaalkool võib teise valla või linna haldusterritooriumil tegutseda selle valla või linna nõusolekul. [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Kooli asutamise otsuses võib sätestada, et koolitustegevust ei asuta läbi viima kõikides klassides või kõikidel kooliastmetel korraga, vaid koolitustegevust alustatakse järkjärguliselt.

(5) Kooli andmed kantakse hariduse infosüsteemi õppeasutuste alamregistrisse.

(6) Munitsipaal- ja riigikoolid registreeritakse riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklikus registris.

§ 62. Kooli nimetus

Kooli nimetus peab selgelt erinema teistest hariduse infosüsteemi kantud õppeasutuste nimetustest ega tohi olla eksitav haridustaseme suhtes, mida koolis on võimalik omandada.

§ 63. Munitsipaalkooli koolitusluba

(1) Koolitusluba annab vallale või linnale õiguse koolitusloal märgitud haridustasemetel või põhikooli kooliastmetel koolitustegevuse korraldamiseks vastavas koolis. Koolitusloa andmise otsustab valdkonna eest vastutav minister.

(2) Koolitusloa saamise taotluse esitab kooli pidaja valdkonna eest vastutavale ministrile vähemalt viis kuud enne õppeaasta algust.

(3) Taotlusele lisatakse:

1) kooli asutamise otsus;

2) kooli põhimäärus;

3) kooli õppekava;

4) kooli pidaja kinnitus kvalifikatsiooninõuetele vastavate direktori, õppealajuhataja ja õpetajate olemasolu kohta;

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

5) koolitervishoiuteenuse osutaja kirjalik nõusolek osutada koolitervishoiuteenust ja andmed koolitervishoiuteenuse tegevusloa olemasolu kohta;

- 6) andmed kooli tegevuseks vajalike ruumide, hoonete, maa-ala, õpperuumide ja õppehoonete sisustuse olemasolu ning nende vastavuse kohta tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 7) maavanema arvamus asutatava kooli kohta;
- 8) riigilõivu tasumist tõendav dokument.

(4) Koolitusloa esmakordsel taotlemisel võib kooli õppekava asemel esitada kooli õppekava kavandi, kus ei ole esitatud ainekavasid.

(5) Koolitusloa esmakordsel taotlemisel väljastatakse tähtjaline koolitusluba kehtivusega kuni viis õppeaastat. Tähtjalise koolitusloa kehtivuse jooksul viiakse läbi haldusjärelevalve kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle. Kui haldusjärelevalve käigus ettekirjutusi ei tehta või need on tähtaegselt täidetud, ei pea uue koolitusloa taotlusele lisama käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmeid ja dokumente ning kooli pidaja taotlusele väljastab valdkonna eest vastutav minister uue koolitusloa tähtajatult, välja arvatud lõikes 6 sätestatud juhul.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Kui tähtjalise koolitusloa alusel tegutsev ja uut koolitusluba taotlev kool on esitanud dokumendid, mis tõendavad, et haldusjärelevalve käigus tehtud ettekirjutused on täidetud, kuid ettekirjutuste tegeliku täitmise kontrollimiseks on valdkonna eest vastutava ministri hinnangul vaja läbi viia uus haldusjärelevalve, väljastab valdkonna eest vastutav minister tähtjalise koolitusloa kehtivusega kuni viis õppeaastat.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(7) Valdkonna eest vastutav minister vaatab koolitusloa taotluse läbi kahe kuu jooksul taotluse esitamise päevast arvates. Kooli õppekava kavandile ekspertiisi tegemiseks võib valdkonna eest vastutav minister pikendada koolitusloa läbivaatamise tähtaega kuni kahe kuu võrra, teavitades sellest kirjalikult taasesitatavas vormis koolitusloa taotlejat.

(8) Valdkonna eest vastutav minister ei anna koolitusluba, kui taotlusele ei ole lisatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 ettenähtud andmeid või dokumente või need ei vasta õigusaktidega kehtestatud nõuetele, õppemateriale baas ei vasta kooli õppekavast tulenevatele vajadustele, kool ei ole täitnud isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid delikaatsete isikuandmete töötlemise nõudeid või tähtjalise koolitusloa alusel tegutsenud kool ei ole esitanud dokumente, mis tõendavad haldusjärelevalve käigus tehtud ettekirjutuste täitmist.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(9) Koolitusloa andmisest või selle andmisest keeldumisest teavitatakse koolitusloa taotlejat kirjalikult taasesitatavas vormis viie tööpäeva jooksul.

(10) Koolitusloa vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 64. Munitsipaalkooli koolitusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Valdkonna eest vastutav minister tunnistab koolitusloa kehtetuks, kui:

1) haldusjärelevalve käigus ilmneb, et koolis töötavad direktor, õppealajuhataja, õpetajad ja tugispetsialistid ei vasta kvalifikatsiooninõuetele, õpe ei ole kooskõlas riiklike õppekavade või selle alusel kehtestatud kooli õppekava nõuetega, õpilaste arengu toetamiseks õigusaktides ettenähtud meetmete rakendamine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega, õppekeskkond ei vasta turvalisuse, tervise ning õppekavanõuetele või kooli tegevus on muus osas vastuolus seadustega või nende alusel antud õigusaktidega ja puuduste kõrvaldamiseks tehtud ettekirjutusi ei ole ettenähtud tähtaja jooksul ja korras täidetud;
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2) kool ei ole ühe aasta jooksul pärast koolitusloa väljaandmist alustanud koolitustegevust;

3) kooli tegevus on lõpetatud.

(2) Koolitusloa kehtetuks tunnistamisest teavitatakse valla- või linnavalitsust kirjalikult taasesitatavas vormis viie tööpäeva jooksul.

§ 65. Koolitustegevuse alustamine riigikoolis

Koolitustegevuse alustamise eelduseks riigikoolis on käesoleva seaduse § 63 lõikes 3 sätestatud andmete ja dokumentide olemasolu.

2. jagu Kooli dokumendid

§ 66. Kooli põhimäärus

(1) Koolil on põhimäärus, milles sätestatakse:

1) kooli nimetus;

- 2) kooli asukoht ja tegutsemiskohad;
- 3) kooli tegutsemise vorm;
- 4) kooli hoolekogu ja direktori ülesanded;
- 5) õppe ja kasvatuse korraldus koolis, sealhulgas koolis omandatava hariduse liik ja tase, õppekeel või õppekeeled, koolis toimuv statsionaarne või mittestatsionaarne õpe või mõlemad ning vajaduse korral koolis tegutsevad hariduslike erivajadustega õpilaste klassid ja rühmad;
- 6) koolis toimuva õppekavavälise tegevuse korraldamise alused;
- 7) õpilaste ja vanemate õigused ja kohustused, sealhulgas esimese õpilasesinduse valimise kord, ning õpilaskonna poolt õpilasesinduse põhimääruse heakskiitmise kord;
- 8) koolitöötajate õigused ja kohustused;
- 9) majandamise ja asjaajamise alused.

(2) Riigikooli põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#), munitsipaalkooli põhimäärus kehtestatakse pidaja kehtestatud korras. Põhimäärus ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

§ 67. Kooli arengukava

(1) Kooli järjepideva arengu tagamiseks koostatakse kooli arengukava. Arengukava koostatakse vähemalt kolmeks aastaks. Arengukavas määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad.

(2) Arengukava ja selle muudatused valmistatakse ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava kinnitab kooli pidaja või tema volitatud isik ja kooli direktor annab selle täitmise aru kooli pidaja kehtestatud korras. Arengukava ja selle muudatused esitatakse enne kinnitamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

(3) Kooli direktor korraldab arengukava avalikustamise kooli veebilehel.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 68. Kooli kodukord

(1) Kooli kodukorra kehtestab direktor ja see on õpilastele ja koolitöötajatele täitmiseks kohustuslik.

(2) Kooli kodukord ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse andmiseks kooli hoolekogule ja õpilasesindusele.

§ 69. Kooli dokumentide avalikustamine

(1) Kool avalikustab kooli õppekava, põhimääruse, arengukava, kodukorra ja õpilaskodu kodukorra oma veebilehel ja loob koolis võimalused nendega tutvumiseks paberil.

(2) Kooli kodukord ja õpilaskodu kodukord pannakse välja koolis õpilastele nähtavasse kohta.

§ 70. Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alased kohustuslikud dokumendid

(1) Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alased kohustuslikud dokumendid on:

- 1) üldtööplaan;
- 2) õpilasraamat;
- 3) klassipäevik;
- 4) põhikooli ja gümnaasiumi lõputunnistuste ja hinnetelettude plankide arvestamise raamat;
- 5) kiituskirjade, medalite ja muude autasude väljaandmise raamat;
- 6) huviringipäevik;
- 7) pikapäevarühma päevik;
- 8) õpilaskodurühma päevik.

(2) Kooli õppe- ja kasvatusalaseid kohustuslikke dokumente peetakse paberil või elektrooniliselt. Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

3. jagu Kooli juhtimine

§ 71. Direktor

(1) Kooli juhib direktor. Direktor vastutab oma pädevuse piires õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse ning muude koolis läbiviidavate tegevuste, kooli üldseisundi ja arengu ning rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Direktor:

- 1) vastutab kooli arengukava koostamise ja elluviimise eest;
 - 2) kehtestab kooli õppekava;
 - 3) esindab kooli ja tegutseb kooli nimel ning käsutab kooli eelarvevahendeid käesoleva seaduse ning kooli põhimäärusega antud volituste ulatuses;
 - 4) kehtestab kooli palgakorralduse põhimõtted, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õpetajatele ja hoolekogule ning kooskõlastamiseks kooli pidajale;
 - 5) sõlmib õpetajate ning teiste töötajatega töölepingud;
 - 6) kinnitab kooli pidaja kehtestatud korras koolitöötajate koosseisu;
 - 7) teeb kooli pidajale ja hoolekogule ettepaneku suurendada erandjuhul põhikooli õpilaste arvu klassis;
 - 8) kehtestab kooli sisehindamise korra;
 - 9) kehtestab arenguvestluste korraldamise tingimused ja korra;
 - 10) täidab teisi seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega talle pandud ülesandeid.
- [RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Direktor annab oma pädevuse piires käskkirju.

(4) Direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatakse avalik konkurss.

(5) Direktori vaba ametikoha täitmiseks kuulutab konkursi välja kooli pidaja.

(6) Direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra kehtestab [kooli pidaja](#), esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(7) Munitsipaalkooli direktoriga sõlmib töölepingu vallavanem või linnapea või tema volitatud ametiisik. Riigikooli direktoriga sõlmib töölepingu valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametiisik.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 72. Õppenõukogu

(1) Koolil on õppenõukogu, mille ülesandeks on oma pädevuse piires õppe ja kasvatuse analüüsimine ja hindamine ning õppe- ja kasvatusalaste otsuste tegemine.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Õppenõukogu liikmeteks on kooli direktor, õppealajuhataja, õpetajad, tugispetsialistid ja teised direktori nimetatud isikud. Õppenõukogu tegevusse kaasatakse õpilasesinduse esindaja.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(3) Õppenõukogu ülesanded ja töökorra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 73. Hoolekogu

(1) Hoolekogu on alaliselt tegutsev organ, kelle ülesanne on kooli õpilaste, õpetajate, kooli pidaja, õpilaste vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide ühistegevus õppe ja kasvatuse suunamisel, planeerimisel ja jälgimisel ning õppeks ja kasvatuseks paremate tingimuste loomine. Hoolekogu moodustatakse ja selle töökord kehtestatakse [kooli pidajakehtestatud korras](#).

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(1¹) Hoolekogu:

- 1) osaleb kooli arengukava ettevalmistamisel ning annab selle kohta enne kinnitamist oma arvamuse;
- 2) annab arvamuse kooli põhimääruse kehtestamiseks ja muutmiseks;
- 3) annab arvamuse kooli õppekava kehtestamiseks ja muutmiseks, sealhulgas nõusoleku muuta käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud korras õppeainete nimistut;
- 4) annab nõusoleku suurendada erandjuhul põhikooli õpilaste arvu klassis;
- 5) annab arvamuse kooli vastuvõtu tingimuste ja korra eelnõule;
- 6) annab nõusoleku valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud koolivaheaegade muutmiseks;
- 7) annab arvamuse kooli kodukorra kehtestamiseks ja muutmiseks;
- 8) kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra;
- 9) annab arvamuse direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra kohta;
- 10) annab arvamuse munitsipaalkooli eelarve projekti kohta;
- 11) annab arvamuse arenguvestluste korraldamise tingimuste ja korra eelnõu kohta;
- 12) annab arvamuse kooli sisehindamise korra kohta;
- 13) annab arvamuse kooli palgakorralduse põhimõtete kohta;
- 14) annab arvamuse õpilaskodu kodukorra kohta;
- 15) annab hinnangu huvitegevuse, pikapäevarühma ja õpilaskodu vajaduse ja töökorralduse kohta;
- 16) annab arvamuse kooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise kohta;

17) täidab teisi seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega talle pandud ülesandeid ning teeb kooli pidajale ettepanekuid kooliga seotud küsimuste paremaks lahendamiseks.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Põhikooli hoolekogusse kuuluvad kooli pidaja, õppenõukogu, vanemate, vilistlaste ning kooli toetavate organisatsioonide esindajad, kusjuures vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide esindajad moodustavad enamuse hoolekogu koosseisust. Kui põhikoolis on moodustatud õpilasesindus, kuulub hoolekogu koosseisu täiendavalt õpilasesinduse nimetatud esindaja.

(3) Gümnaasiumi hoolekogusse kuulub täiendavalt õpilaste esindaja. Muus osas kohaldatakse põhikooli hoolekogu koosseisu kohta sätestatud.

(4) Ühe asutusena tegutseva põhikooli ja gümnaasiumi hoolekogu koosseisu kuulub vähemalt kaks õppenõukogu esindajat, kellest üks esindab põhikooli ja teine gümnaasiumi õpetajaid, ning nii põhikooli- kui ka gümnaasiumiõpilaste vanemate esindajad. Muus osas kohaldatakse gümnaasiumi hoolekogu koosseisu kohta sätestatud.

(5) Ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja lasteasutuse hoolekogu koosseisu kuulub vähemalt kaks õppenõukogu esindajat, kellest üks esindab kooli ja teine lasteasutuse õpetajaid, ning nii kooli õpilaste vanemate kui ka lasteasutuse laste vanemate esindajad. Muus osas kohaldatakse põhikooli või gümnaasiumi hoolekogu koosseisu kohta sätestatud.

(6) Koolis, kus toimub üksnes mittestatsionaarne õpe, ei kuulu hoolekogusse vanemate esindajad. Muus osas kohaldatakse gümnaasiumi või ühe asutusena tegutseva põhikooli ja gümnaasiumi hoolekogu koosseisu kohta sätestatud.

(7) Ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja huvikooli hoolekogu koosseisu kuulub täiendavalt õppenõukogu esindaja, kes esindab huvikooli õpetajaid, ning üks huvikooli õppurite esindaja. Kui sellises koolis tegutseb huvikooli õpilasmavalitsus, kuulub hoolekogusse ka selle esindaja. Kui sellises huvikoolis õpivad ka alaealised, kuulub hoolekogusse ka huvikooli lastevanemate esindaja.

(8) Hoolekogu koosseisu kuuluvate vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide esindajad ei tohi kuuluda koolitöötajate hulka.

(9) Hoolekogu valib enda hulgast esimehe ja aseesimehe. Hoolekogu koosolekud toimuvad õppeaasta kestel vähemalt üks kord nelja kuu jooksul.

(10) Direktor on hoolekogu ees aruandekohustuslik.

(11) Õpilasel ja vanemal on õigus pöörduda kooli hoolekogu poole õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral.

4. jagu Koolitöötajad

§ 74. Koolitöötajad

(1) Koolitöötajad on direktor, õppealajuhataja, õpetajad, tugispetsialistid, teised õppe- ja kasvatusalal töötavad ning muud töötajad.

(2) Koolitöötajate koosseisu kinnitab direktor kooli pidaja kehtestatud korras.

(3) Koolitöötajate õigused, kohustused ja vastutus määratakse kindlaks kooli põhimääruse, tööandja kehtestatud töökorralduse reeglite, ametijuhendi ja töölepinguga.

(4) Koolitöötajatega sõlmib töölepingud direktor. Välislepingu alusel tööle võetava õpetajaga sõlmib direktor töölepingu välislepinguga määratud tähtajaks.

(5) Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(6) Õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldab direktor avaliku konkursi, kui välislepingus ei ole sätestatud teisiti. Konkursi läbiviimise korra kehtestab kooli hoolekogu direktori ettepanekul.

(7) Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus. Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi.

(8) [Kehtetu -RT I, 13.12.2013, 5- jõust. 23.12.2013]

§ 75. Õpetajad

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

- (1) Põhikoolis ja gümnaasiumis töötavad klassiõpetaja ja ühe või mitme õppeaine õpetaja.
- (2) Õpetaja põhiülesanne on toetada iga õpilase arengut ning aidata õpilasel kujundada huvi- ja võimetekohast õpiteed. Õpetaja ametialane kohustus on arendada oma kutseoskusi ja olla kursis haridusuuendustega.
- (3) Õpetaja tööaja arvestamise ja töötasustamise aluseks on ametikoht. Õpetaja tööaeg jaguneb vahetu õppekasvatustöö ja teiste, töölepingust, ametijuhendist ja töökorralduse reeglitest tulenevate või tööandja antud ülesannete vahel.
- (4) Õpetaja kvalifikatsiooninõudeks on vähemalt kõrgharidus ja käesoleva seaduse § 74 lõike 5 alusel kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele vastavad pedagoogilised kompetentsid.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 76. Õpetaja töötasu alammäär

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.01.2014]

- (1) Õpetajate töötasu alammäära lepivad kollektiivlepingu seaduses sätestatud tingimustel ja korras kokku:
 - 1) tööandjate esindajatena valdkonna eest vastutav minister ja üleriigiliste kohaliku omavalitsuse üksuste liitude volitatud esindajad või kohaliku omavalitsuse üksuste ja erakoole pidavate eraõiguslike juriidiliste isikute volitatud esindajad ning
 - 2) töötajate esindajana õpetajate registreeritud ühenduste volitatud esindajad.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkuleppe alusel kehtestab **Vabariigi Valitsus** õpetaja töötasu alammäära määrusega.
- (3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kokkulepet ei saavutata, kehtestab õpetaja töötasu alammäära **Vabariigi Valitsus** käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määrusega.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.01.2014]

§ 77. Õpetaja lähtetoetus

- (1) Õpetaja lähtetoetus (edaspidi *lähtetoetus*) on esimest korda kooli tööle asuvale õpetajale makstav toetus.
- (2) Lähtetoetust võib taotleda isik, kes:
 - 1) on lõpetanud kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse ning asub 18 kuu jooksul pärast selle lõpetamist esmakordselt tööle kooli õpetajana, välja arvatud Tallinnas või Tartus asuvas koolis. Lähtetoetust võib nelja kuu jooksul pärast kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse lõpetamist taotleda ka isik, kes asus esmakordselt õpetajana tööle õpetajakoolituse või sellele vahetult eelnenud bakalaureuseõppe käigus, tingimusel et bakalaureuseõppe lõpetamise ja õpetajakoolituse alustamise vahele ei jäänud üle ühe aasta. Kõrghariduse tasemel toimuva õpetajakoolituse lõpetamise aastal rasedus- ja sünnituspuhkusel viibiva isiku ajateenistusse kutsutud kaitseväekohustustlase või välisriigis pedagoogilisel praktikal viibinud isiku õigus taotleda lähtetoetust pikeneb vastavalt rasedus- ja sünnituspuhkuse ning lapsehoolduspuhkuse aja, aja- või asendusteenistuses viibimise aja või pedagoogilise praktika kestuse võrra;
[RT I, 10.07.2012, 2- jõust. 01.04.2013]
 - 2) töötab vähemalt 0,5 ametikohaga koolis õpetajana, kusjuures 0,5 ametikoha arvestamisel loetakse selle hulka ka samaaegne töötamine kutseõppeasutuse kutseõpetajana või üldharidusainete õpetajana, välja arvatud Tallinnas või Tartus asuvas kutseõppeasutuses;
 - 3) vastab ametikohale esitatavatele kvalifikatsiooninõuetele ning
 - 4) valdab eesti keelt keeleseaduses sätestatud keeleoskustasemel C1.
- (3) Lähtetoetuse suurus sätestatakse iga-aastases riigieelarve seaduses.
- (3¹) Kui õpetaja töötab vähem kui 1,0 ametikohaga, muudetakse lähtetoetuse suurust õpetaja proportsionaalselt täidetavale ametikohale vastavalt lähtetoetuse maksmise õppeaastal.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]
- (4) Lähtetoetust saanud isik on kohustatud tagastama talle väljamakstud toetuse, kui tema pidev töötamine õpetajana lõpeb enne viie aasta möödumist toetuse esimese osa saamisest. Töötamine loetakse pidevaks lähtetoetust saanud isiku püsiva töövõimetuse ajal või juhul, kui lähtetoetust saanud isiku õpetajana töötamise staaž koolis käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimuste kohaselt ei katke nimetatud viieaastase perioodi kestel rohkem kui kolmeks kuuks korraga. Lähtetoetus tuleb maksta tagasi lähtetoetuse tagasimaksmise teatise esitamisest arvates kolme aasta jooksul igal aastal ühe kolmandiku suuruses osas tagasimaksmisele kuuluvast lähtetoetuse summast.

(5) Lähtetoetust saanud isik ei ole kohustatud tagastama talle väljamakstud toetust juhul, kui ta on tööandjapoolse kohustuse olulise rikkumise tõttu töölepingu erakorraliselt üles öelnud või kui tööandja on töölepingu erakorraliselt üles öelnud, kuna töösuhte jätkamine kokkulepitud tingimustel muutub võimatuks töömahu vähenemise või töö ümberkorraldamise tõttu või muul töö lõppemise juhul (koondamine).

(6) Lähtetoetuse taotlemise, maksmise ja tagasinõudmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

5. jagu **Kooli sisehindamine**

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 78. Kooli sisehindamine

(1) Koolis tehakse sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ning arendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Nimetatud eesmärgist lähtuvalt analüüsitakse kooli sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust.

(2) Kooli sisehindamist tehakse vähemalt üks kord kooli arengukava perioodi jooksul.

(3) Kooli sisehindamise korra kehtestab direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 79. [Välja jäetud.]

6. jagu **Kooli ümberkorraldamine, pidamise üleandmine ja tegevuse lõpetamine**

§ 80. Kooli ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine

(1) Kooli korraldab ümber ja kooli tegevuse lõpetab kooli pidaja, kuulates enne ära hoolekogu ja õpilasesinduse arvamuse. Riigikooli ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine toimub Vabariigi Valitsuse seaduse alusel, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Koolide ümberkorraldamine toimub järgmiselt:

- 1) koolid ühendatakse üheks või mitmeks kooliks, kusjuures ühendatavad koolid lõpetavad tegevuse ja nende baasil asutatakse uus kool või uued koolid;
- 2) kool või koolid liidetakse teise kooliga ja liidetav kool või liidetavad koolid lõpetavad tegevuse;
- 3) kool jaotatakse vähemalt kaheks kooliks ja jagunev kool lõpetab tegevuse;
- 4) kool eraldatakse teisest koolist, selle tulemusel asutatakse uus kool ja säilib esialgne kool;
- 5) muudetakse käesoleva seaduse §-ga 2 sätestatud põhikooli või gümnaasiumi tegutsemise vormi.

(3) Kooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise otsusest tuleb Haridus- ja Teadusministeeriumi, asukohajärgset maavanemat, kooli, vanemaid, õpilasi ja õpilaste elukohajärgseid valla- või linnavalitsusi teavitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt viis kuud enne uue õppeaasta algust.

(4) Kui kooli pidaja on teinud otsuse kool ümber korraldada ning muuta põhikooli või gümnaasiumi tegutsemise vormi selliselt, et koolitustegevus mõnel haridustasemel või põhikooli kooliastmel lõpetatakse, võib ümberkorraldamise otsusega sätestada, et koolitustegevuse lõpetamine vastaval haridustasemel või põhikooli kooliastmel toimub järkjärguliselt ning osades klassides ei toimu õppetööd juba enne kooli lõplikku ümberkorraldamist.

(5) Kool korraldatakse ümber või kooli tegevus lõpetatakse ajavahemikus 1. juulist sama aasta 31. augustini.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1, 3 ja 4 sätestatud juhtudel taotletakse ümberkorraldamise tulemusel asutatud uuele munitsipaalkoolile koolitusluba.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 sätestatud juhul taotletakse koolitusluba, kui ümberkorralduse tulemusel hakatakse koolis õpetama põhikooli kooliastmel või haridustasemel, milleks koolil kehtiv koolitusluba puudub. Kui ümberkorraldamise tulemusel lõpetatakse õpetamine mõnel põhikooli kooliastmel või haridustasemel, teeb valdkonna eest vastutav minister koolile väljastatud koolitusloas sellekohased muudatused või väljastab uue koolitusloa.

(8) Lasteasutuse või huvikooli liitmisel üldhariduskooliga kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud. Ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja lasteasutuse ning ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja huvikooli ümberkorraldamisel ja tegevuse lõpetamisel kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud.

(9) Kooli pidaja tagab tegevuse lõpetanud kooli õpilastele võimaluse jätkata õpinguid muus koolis.

§ 81. Kooli pidamise üleandmine

(1) Riigil on õigus anda riigikooli pidamine üle vallale või linnale ja vallal või linnal on õigus anda munitsipaalkooli pidamine üle riigile või teisele vallale või linnale.

(2) Riigikooli pidamise üleandmisel vallale või linnale ja munitsipaalkooli pidamise üleandmisel riigile või teisele vallale või linnale kohaldatakse võlaõigusseaduses ettevõtte ülemineku kohta sätestatud käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

(3) Samal ajal riigikooli pidamise vallale või linnale või munitsipaalkooli teisele vallale või linnale üleandmise taotlusega taotletakse üleantavale koolile õigusaktidega sätestatud tingimustel ja korras koolitusluba. Munitsipaalkooli pidamise üleandmisel riigile tunnistatakse üleantava kooli koolitusluba kehtetuks.

(4) Riigikooli pidamise üleandmine vallale või linnale ja munitsipaalkooli pidamise üleandmine riigile või teisele vallale või linnale määratakse kindlaks valla- või linnavalitsuse ning valdkonna eest vastutava ministri või valla- või linnavalitsuste vahel sõlmitava halduslepinguga. Halduslepingu kohustuslikud tingimused on:

- 1) kooli pidamise üleandmise kuupäev;
- 2) üleantava kooli ülesanded;
- 3) õpilaste õpingute jätkamise tingimused ja kord;
- 4) koolitöötajate töö jätkamise tingimused ja kord üleantavas koolis, arvestades töösuhteid reguleerivate õigusaktidega sätestatud tingimusi ja korda;
- 5) kooli kasutuses oleva vara uuele kooli pidajale üleandmise tingimused, kord ja tähtaeg, arvestades õigusaktidega sätestatud tingimusi ja korda;
- 6) kooli asjaajamise uuele kooli pidajale üleandmise tingimused, kord ja tähtaeg;
- 7) kooli pidamise üleandmisega kaasnevate võimalike organisatsiooniliste ja eelarveliste küsimuste ning muude varalisi kohustusi ja õigusi käsitlevate küsimuste lahendamine.

(5) Kooli pidamise üleandmisel tagab uus kooli pidaja õpilastele võimaluse jätkata üldhariduse omandamist koolis.

(6) Kooli pidamine antakse üle pärast viimase õppeveerandi lõppu. Kooli pidamise üleandmise otsusest teatatakse kooli õpilastele ja töötajatele hiljemalt kaks kuud enne uue õppeaasta algust.

(7) Ühe asutusena tegutseva üldhariduskooli ja lasteasutuse ning üldhariduskooli ja huvikooli pidamise üleandmine teisele vallale või linnale toimub käesolevas paragrahvis sätestatud korras.

6. peatükk KOOLI RAHASTAMINE

§ 82. Kooli rahastamine ja eelarve

(1) Koolil on oma eelarve.

(2) Kooli eelarve tulud moodustuvad eraldistest riigi- ja valla- või linnaeelarvest, laekumistest eraõiguslikelt juriidilistelt isikutelt, annetustest ning kooli põhimääruses sätestatud kooli õppekavavälisest tegevusest saadud tuludest.

(3) Munitsipaalkooli kulud katab kooli pidaja. Lähtudes munitsipaalkoolide õpilaste arvust, määratakse kooskõlas riigieelarve seadusega igal aastal riigieelarvest [toetus valdadele ja linnadele](#) munitsipaalkoolide õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate töötasu ning täienduskoolituse, investeeeringute ning käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud õppevahenditega seotud kulude katmiseks. Kui käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud õppevahenditega seotud kulud on kaetud või kooli õppekava ei nõua nende õppevahendite kasutamist, võib õppevahenditega seotud kulude katmiseks riigieelarvest eraldatud toetust kasutada kooli õppekava läbimiseks vajalike muude õppevahendite tasuta kasutamise võimaldamiseks.

(4) Riigieelarves nähakse ette kooli pidajale sihtotstarbelised eraldised riiklikult toetatavale õpilaskodu kohale (edaspidi *õpilaskodutoetus*).

(5) Õpilaskodutoetuse kasutamise tingimused ja korra ning toetuse jaotuse koolide pidajate vahel kehtestab [Vabariigi Valitsus](#). Õpilaskodutoetuse jaotamisel koolide pidajate vahel lähtutakse hariduse infosüsteemi

järgsest riiklikult toetatavatel õpilaskodu kohtadel elavate õpilaste arvust planeeritavale aastale eelneva aasta 10. novembri seisuga.

(6) Riigieelarves võib valdadele ja linnadele ette näha toetuse õpilaste transpordiga seotud kulude katmiseks ning gümnaasiumiõpilaste majutamisega seotud kulude katmiseks. Käesolevas lõikes nimetatud toetuse kasutamise tingimused ja korra ning jaotuse valdade ja linnade vahel kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(7) Riigieelarvest valdadele ja linnadele munitsipaalkoolide käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud kulude katmiseks eraldatava toetuse arvestamise aluseks on hariduse infosüsteemi järgne õpilaste arv planeeritavale aastale eelneva aasta 10. novembri seisuga.

(8) Riigieelarves nähakse ette toetus haiglaõppega seotud õpetajate töötasu, õpikute ja õppevahendite kulude katmiseks haiglaõpet korraldavate koolide pidajatele, lähtudes eelmisel aastal õpilaste keskmisest haiglaõppel viibitud päevade arvust.

(9) Riigikooli kulud kaetakse iga-aastase riigieelarve seadusega Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala kuludes riigikoolidele ettenähtud mahus.

(10) Munitsipaalkooli eelarve kava projekti kohta annab arvamuse munitsipaalkooli hoolekogu valla- või linnavalitsuse õigusaktidega kehtestatud korra kohaselt. Munitsipaalkooli eelarve kinnitab kooli pidaja valla- või linnavalikogu või valla- või linnavalitsuse õigusaktide kohaselt. Riigikooli eelarve kinnitab valdkonna eest vastutav minister.

(11) Kooli õppekava alusel munitsipaal- või riigikoolis toimivas põhi- või keskhariidusõppes osalemise eest ei tohi õpilastelt või vanematelt nõuda kaasrahastamist. Koolis korraldatava tegevuse puhul, mis ei ole kooli õppekava osa (õppekavaväline tegevus), võib kulusid katta kooli põhimääruses sätestatud tingimustel ja korras õppekavavälises tegevuses osalejate kaasrahastamisel.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 83. Munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalemine

(1) Munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate õpilaste arvuga, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht asub nende valdade või linnade haldusterritooriumil.

[RT I, 10.11.2017, 20- jõust. 09.11.2017 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnustab põhiseadusega vastuolus olevaks selliste õigustloovate aktide andmata jätmise, mis sätestaksid kohaliku omavalitsuse üksusele põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 83 lõikega 1 pandud kohustuste rahastamise riigieelarvest, kui kohaliku omavalitsuse üksus on taganud kõigile oma rahvastikuregistri järgsetele elanikele võimaluse õppida oma munitsipaalkoolis.]

(2) Munitsipaalkooli tegevuskulude katmisel lähtutakse käesolevast seadusest, kui vallad või linnad ei ole omavahel kokku leppinud teisiti.

(3) Käesolevas seaduses mõistetakse tegevuskulu raamatupidamise seaduse tähenduses.

(4) Tegevuskulude hulka ei arvata:

- 1) õppega ja õpilase huvitegevusega seotud kulud, mille katab õpilane või vanem;
- 2) riigieelarveliste eraldiste arvelt kaetavad kulud;
- 3) eraõiguslikelt juriidilistelt isikutelt saadud laekumiste, annetuste ning kooli põhimääruses sätestatud kooli õppekavavälisest tegevusest saadud tulude arvelt tehtavad kulud;
- 4) õppekavaväliste tegevustega seotud kulud;
- 5) kooli hoonetega seotud kasutusrendi kulud;
- 6) põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus;
- 7) põhivara soetamisega seotud käibemaksu kulu.

(5) Valla- või linnavalitsus teatab kirjalikult munitsipaalkoolide tegevuskulude katmises osalevatele valdadele ja linnadele õppekoha tegevuskulu arvestusliku maksumuse ühe õpilase kohta hiljemalt eelarveaastale eelneva aasta 30. novembriks. Õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus õpilase kohta saadakse valla- või linna munitsipaalkoolide eelarveaastaks planeeritavate tegevuskulude summa jagamisel valla või linna territooriumil asuvates munitsipaalkoolides õppivate õpilaste arvuga eelarveaastale eelneva aasta 10. novembri seisuga hariduse infosüsteemi alusel.

(6) Tegevuskulude katmisel lähtutakse kooli, kus õpilane õpib, õppekoha tegevuskulu maksumusest, mis saadakse kooli eelarves määratud tegevuskulude summa jagamisel kooli õpilaste arvuga selle kuu 10. kuupäeva seisuga. Arved tegevuskulude katmises osalemise eest esitatakse igakuiselt 1/12 õppekoha tegevuskulu maksumuse osas. Kui 1/12 õppekoha tegevuskulu maksumus on suurem kui lõike 7 alusel kehtestatud õppekoha tegevuskulu piirmäär ühe kuu kohta, lähtutakse tegevuskulude katmisel õppekoha tegevuskulude piirmäärast ühe kuu kohta, välja arvatud õpilaste puhul, kes õpivad § 51 lõike 1 punktides 5–12 sätestatud haridusliku erivajadusega õpilaste klassides.

(7) [Vabariigi Valitsus](#) kehtestab igaks eelarveaastaks õppekoha tegevuskulu piirmäära ühe kuu kohta. Ühe kuu õppekoha tegevuskulu piirmäära kehtestamisel lähtutakse üle-eelmise eelarveaasta munitsipaalkoolide

tegevuskulude mahust ja õpilaste arvust sellele eelarveaastale eelneva aasta 10. novembri seisuga, kusjuures tegevuskulude hulka ei arvata:

- 1) riigieelarve tasandusfondi toetuste arvelt kaetavad kulud;
- 2) kooli hoonetega seotud kasutusrendi kulud;
- 3) põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus;
- 4) põhivara soetamisega seotud käibemaksu kulu.

(8) Munitsipaalkooli tegevuskulude katmiseks tasumisele kuuluva summa vaidlustamine ei vabasta teist valda või linna arve tasumise kohustusest.

7. peatükk **HALDUSJÄRELEVALVE**

§ 84. Haldusjärelvalve teostamine

(1) Haldusjärelvalvet kooli õppe- ja kasvatustegevuse üle teostab Haridus- ja Teadusministeerium või valdkonna eest vastutava ministri ülesandel kooli asukohajärgne maavanem (edaspidi koos *järelevalveasutus*).

(2) Haldusjärelvalve prioriteetid, temaatilise järelevalve teostamise, selle tulemuste vormistamise ning tulemustest teavitamise korra kehtestab **valdkonna eest vastutav minister** igaks õppeaastaks enne eelmise õppeaasta lõppu.

(3) Järelevalveasutus määrab haldusjärelvalvet teostavad ametiisikud, kaasates vajaduse korral eksperte.

(4) Haldusjärelvalvet teostavatele ametiisikutele esitatavad kvalifikatsiooninõuded kehtestab **valdkonna eest vastutav minister**.

§ 85. Haldusjärelvalvet teostava ametiisiku ülesanded

Haldusjärelvalvet teostava ametiisiku ülesanded on järgmised:

- 1) kontrollida õppe- ja kasvatustegevust reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist;
- 2) analüüsida probleeme õppe- ja kasvatustegevust reguleerivate õigusaktide rakendamisel.

§ 86. Haldusjärelvalvet teostava ametiisiku õigused

Haldusjärelvalvet teostaval ametiisikul on õigus:

- 1) külastada kooli, et kontrollida õppe- ja kasvatustegevusi, teavitades eelnevalt direktorit;
- 2) osaleda õppenõukogu, hoolekogu ja vanemate koosolekutel;
- 3) tutvuda kooli dokumentidega;
- 4) saada koolilt informatsiooni õigusaktide rakendamise kohta;
- 5) teha kooli direktorile ja kooli pidajale ettepanekuid kooli tegevuse parendamiseks ning täitmiseks kohustuslikke ettekirjutusi õppe- ja kasvatustegevuses esinevate puuduste kõrvaldamiseks;
- 6) teha kooli direktorile ja erakooli pidajale täitmiseks kohustuslikke ettekirjutusi nende antud ja seaduse või seaduse alusel antud muu õigusaktiga vastuolus olevate õppe- ja kasvatustegevust reguleerivate üksikaktide kooskõlla viimiseks seaduse või seaduse alusel antud muu õigusaktiga;
- 7) teha maavanemale ettepanek haldusjärelvalve teostamiseks valla- või linnavalitsuse või valla- või linnavolikogu üksikakti seaduslikkuse üle Vabariigi Valitsuse seaduse kohaselt;
- 8) teha isikule, kelle pädevuses on töölepingu lõpetamine kooli direktoriga, ettepanek lõpetada tööleping direktoriga, kes on pannud toime vääritud teo, ametialase süüteo või korruptiivse teo, või teha ettekirjutus lõpetada tööleping direktoriga, kes ei vasta ametikoha nõuetele.

§ 87. Haldusjärelvalve tulemused

(1) Haldusjärelvalve tulemused vormistatakse õiendiga.

(2) Õiendis esitatakse õiendi koostamise aeg ja koht, lühiaandmed õppeasutuse kohta, haldusjärelvalvet teostav järelevalveasutus, haldusjärelvalve teostamise aeg, haldusjärelvalvet teostanud ametiisikute ja kaasatud ekspertide nimed, haldusjärelvalve tulemused, õigusrikkumiste aeg ja kirjeldus, tehtud ettekirjutused ja ettepanekud ning ettekirjutuste täitmisest teavitamise tähtaeg.

(3) Ettekirjutuses märgitakse:

- 1) selle isiku või organi nimi, kellele ettekirjutus on suunatud;
- 2) õigusrikkumise lõpetamiseks vajalike toimingute tegemise kohustus;
- 3) ettekirjutuse alus;
- 4) ettekirjutuse täitmise tähtaeg.

(4) Õiendi kinnitab valdkonna eest vastutav minister või maavanem.

(5) Õiend tehakse 60 kalendripäeva jooksul haldusjärelevalve teostamise algusest arvates teatavaks kooli direktorile ja kooli pidajale.

(6) Kui kooli pidaja ei täida ettekirjutust hoiatuses märgitud tähtaja jooksul, siis võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 640 eurot. [RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.01.2011]

§ 88. Haldusjärelevalve koolitervishoiuteenuse osutamise üle

Käesoleva seaduse alusel õpilasele koolitervishoiuteenuse osutamise üle teostab vastavalt oma pädevusele haldusjärelevalvet Terviseamet.

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

1. jagu Üleminek

§ 89. Õppekorralduse kooskõlla viimine

(1) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 3 lõike 2 alusel kehtestatud põhikooli riiklik õppekava ja gümnaasiumi riiklik õppekava kehtivad kuni nende kooskõlla viimiseni käesoleva seadusega. Riiklikud õppekavad viiakse käesoleva seadusega kooskõlla hiljemalt 2010. aasta 31. detsembriks.

(3) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(4) Koolides, kus käesoleva seaduse jõustumisel on gümnaasiumi astmel eesti keelest erinev õppekeel, rakendatakse käesoleva seaduse § 21 lõiget 3 alates 2011/2012. õppeaastast gümnaasiumiõpinguid alustanud õpilaste suhtes ja kogu gümnaasiumi ulatuses viiakse õpe käesoleva seaduse § 21 lõikega 3 kooskõlla hiljemalt 2013. aasta 1. septembriks.

(5) Käesoleva seaduse § 25 lõiget 3 kohaldatakse õpilastele, kes alustavad gümnaasiumis õpinguid 2011/2012. õppeaastal või hiljem.

(6) [Kehtetu -RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(7) Kuni 2010/2011. õppeaasta lõpuni võib põhikooli õpilastest olla moodustatud liitklass, kui kahe või kolme klassi õpilaste arv on kokku 20 või alla selle.

(8) Hindamise korraldus koolis viiakse käesoleva seaduse § 29 lõike 4 alusel riiklikes õppekavades sätestatud hindamise, § 29 lõikes 2 sätestatud hindesüsteemist erineva hindesüsteemi kasutamise, hindamisest teavitamise, täiendavale õppele jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise üldiste tingimuste ja korraga kooskõlla: 1., 4. ja 7. klassi puhul hiljemalt 2011. aasta 1. septembriks; 2., 5. ja 8. klassi puhul hiljemalt 2012. aasta 1. septembriks; 3., 6. ja 9. klassi ning gümnaasiumi puhul hiljemalt 2013. aasta 1. septembriks. Kuni käesolevas lõikes sätestatud tähtaegadeni võib kool hindamise korraldamisel lähtuda enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 27 lõike 1 alusel haridus- ja teadusministri kehtestatud õpilase hindamise, järgmisse klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ning klassikursust kordama jätmise alustest, tingimustest ja korrast.

(9) 2010/2011. õppeaasta ühtsete põhikooli lõpueksamite õppeained, vormid ja aja ning riigieksamite vormid ja aja kehtestab haridus- ja teadusminister hiljemalt 2010. aasta 30. septembriks.

(10) Käesoleva seaduse § 31 lõikeid 3 ja 5–8 rakendatakse alates 2013. aasta 1. septembrist.

§ 90. Transpordi korraldamine ja sõidukulude hüvitamine

Käesoleva seaduse § 49 lõikes 3 sätestatud õpilase transpordi korraldamise nõuet rakendatakse 2011. aasta 1. jaanuarist.

§ 91. Õpilase arengu toetamise kooskõlla viimine

(1) Käesoleva seaduse § 37 lõiget 2 rakendatakse 2011. aasta 1. septembrist.

(2) Kooli kodukord viiakse käesoleva seaduse § 44 lõikega 2 kooskõlla 2011. aasta 1. septembriks ning käesoleva seaduse § 58 lõikega 9 hiljemalt 2010. aasta 31. detsembriks.

(3) Käesoleva seaduse § 45 rakendatakse 2011. aasta 1. septembrist.

§ 92. Õpilaskodutoetuse kasutamise tingimuste ja korra ning toetuste jaotuse kehtestamine

Käesoleva seaduse § 82 lõikes 5 nimetatud õpilaskodutoetuse kasutamise tingimused ja korra ning toetuse jaotuse koolide pidajate vahel kehtestab Vabariigi Valitsus alates 2011. eelarveaastast. Kuni 2010. aasta 31. detsembrini kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 44 lõike 3²alusel haridus- ja teadusministri kehtestatud õpilaskodutoetuse taotlemise, jaotamise ning kasutamise tingimused ja kord, taotluste ja aruannete vormid ning toetuse jaotuse koolide pidajate vahel.

§ 93. Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse kooskõlla viimine

(1) Kooli õppekava viiakse käesoleva seaduse § 47 lõikega 2 kooskõlla ning direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija hiljemalt 2011. aasta 1. septembriks.

(2) Kooli õppe- ja kasvatustegevus viiakse käesoleva seaduse §-ga 48 kooskõlla hiljemalt 2011. aasta 1. septembriks.

(3) Käesoleva seaduse jõustumise hetkel tegutsenud parandusõpperühmad loetakse õpiabirühmadeks, kehapuuetega laste klassid liikumispuuetega õpilaste klassideks, kõnepuuetega laste klassid kõnepuuetega õpilaste klassideks, meelepuuetega laste klassid nägemis- või kuulmispuuetega õpilaste klassideks, tasandusklassid põhiharidust omandavate õpiraskustega õpilaste klassideks, psüühikahäiretega laste klassid põhiharidust omandavate tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassideks, abiklassid lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassideks, toimetulekuklassid toimetulekuõppel olevate õpilaste klassideks, hooldusklassid hooldusõppel olevate õpilaste klassideks ja sanatoorsete koolide klassid raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassideks käesoleva seaduse § 51 lõike 1 tähenduses ning nende tegevus viiakse käesoleva seadusega kooskõlla hiljemalt 2011. aasta 1. septembriks.

(4) Õpiabirühmade tegevuse korraldamisel, õpilaste õpiabirühma vastuvõtmisel või üleviimisel ning sealt väljaarvamisel lähtutakse kuni tegevuse kooskõlla viimiseni käesoleva seadusega enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 15 lõike 5 alusel kehtestatud parandusõpperühma töökorralduse alustest.

(5) Kasvatusraskustega õpilaste klasside tegevuse korraldamisel, õpilaste kasvatusraskustega õpilaste klassi vastuvõtmisel või üleviimisel ning sealt väljaarvamisel lähtutakse kuni käesoleva seadusega kooskõlla viimiseni enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 15 lõike 1¹alusel kehtestatud põhiharidust omandavate kasvatusraskustega õpilaste klassi moodustamise tingimustest ja korrast. Kasvatusraskustega õpilaste klassi tegevus viiakse käesoleva seadusega kooskõlla hiljemalt 2011. aasta 1. septembriks.

(6) Liikumispuuetega õpilaste klassi, kõnepuuetega õpilaste klassi, nägemispuuetega õpilaste klassi, kuulmispuuetega õpilaste klassi, raskete somaatiliste haigustega õpilaste klassi, põhiharidust omandavate tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassi, põhiharidust omandavate õpiraskustega õpilaste klassi, liitpuuetega õpilaste klassi, lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassi, toimetulekuõppel olevate õpilaste klassi ning hooldusõppel olevate õpilaste klassi õpilaste vastuvõtmisel või üleviimisel ning klassist väljaarvamisel lähtutakse kuni 2010/2011. õppeaasta viimase õppeveerandi lõpuni enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 21 lõike 4 alusel kinnitatud sanatoorsesse kooli ja erivajadustega õpilaste erikooli (eriklassi) õpilaste vastuvõtmise ning väljaarvamise alustest ja korrast.

(7) Käesoleva seaduse § 51 lõikes 4 sätestatud hariduslike erivajadustega õpilaste klassides ja rühmades õppe ja kasvatuse korraldamise alused ning õpilaste klassi või rühma vastuvõtmise või üleviimise ning klassist või rühmast väljaarvamise tingimused ja korra kehtestab haridus- ja teadusminister hiljemalt 2010. aasta 31. detsembriks.

(8) Käesoleva seaduse jõustumise hetkel tegutsenud:

- 1) põhiharidust omandavate liitpuuetega õpilaste klassi ning toimetulekuõppel või hooldusõppel olevate õpilaste klassi täitumuse ülemine piirnorm on kuni 2011. aasta 31. augustini 7 õpilast;
- 2) põhiharidust omandavate õpiraskustega õpilaste klassi ja lihtsustatud õppel olevate õpilaste klassi täitumuse ülemine piirnorm on kuni 2011. aasta 31. augustini 16 õpilast;
- 3) somaatiliste haigustega õpilaste klassi täitumuse ülemine piirnorm on kuni 2011. aasta 31. augustini 24 õpilast;

4) põhiharidust omandavate tundeelu- ja käitumishäiretega õpilaste klassi täitumuse ülemine piinorm on kuni 2011. aasta 31. augustini 16 õpilast ja 2012. aasta 31. augustini 10 õpilast.

(9) Käesoleva seaduse § 51 lõike 1 punkti 10 ja § 52 rakendatakse 2011. aasta 1. jaanuarist.

§ 94. Üleminek elukohajärgse kooli määramise regulatsioonile

(1) Käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 sätestatud elukohajärgse kooli määramise tingimused ja korra kehtestab valla- või linnavalitsus hiljemalt 2011. aasta 1. aprilliks. Kuni elukohajärgse kooli määramise tingimuste ja korra kehtestamiseni valla- või linnavalitsuse poolt kohaldatakse selles vallas või linnas enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 19 alusel kehtestatud õigusakte.

(2) Käesoleva seaduse § 13 punktis 1 sätestatud ametikoha või struktuuriüksuse määramise nõuet rakendatakse alates 2011. aasta 1. jaanuarist.

§ 95. Kooli dokumentide kooskõlla viimine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 12 lõike 4 alusel kehtestatud koolide põhimäärused kehtivad kuni nende kooskõlla viimiseni käesoleva seaduse §-ga 66, kuid mitte kauem kui 2010. aasta 31. detsembrini.

(2) Kooli arengukava viiakse käesoleva seaduse §-ga 67 kooskõlla hiljemalt 2011. aasta 1. septembriks.

§ 96. Direktori määratud ajaks sõlmitud töölepingu muutumine tähtjatuks töölepinguks

Käesoleva seaduse § 71 lõikes 4 nimetatud konkursi alusel enne 2008. aasta 1. augustit ametisse kinnitatud direktori kehtiv määratud ajaks sõlmitud tööleping muutub tähtjatuks tähtjatuks töölepinguks.

§ 97. Kooli hoolekogu moodustamise korra ja töökorra ning hoolekogu koosseisu kooskõlla viimine

Kooli hoolekogu moodustamise kord ja töökord kehtestatakse ning hoolekogu koosseis viiakse käesoleva seaduse §-ga 73 kooskõlla hiljemalt 2010. aasta 31. detsembriks. Kuni hoolekogu töökorra kehtestamiseni kooli pidaja poolt kohaldatakse hoolekogu töö korraldamisel enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 41 lõike 6 alusel kehtestatud haridus- ja teadusministri kehtestatud hoolekogu tegutsemise korda, kuid mitte kauem kui 2010. aasta 31. detsembrini.

§ 98. Munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalemine

Kuni 2010. aasta 31. detsembrini lähtutakse munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalemisel enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (RT I 1993, 63, 892; 2010, 22, 108) § 44¹ alusel kehtestatud õpilaskoha tegevuskulu arvestuslikust maksumusest ja munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalemise korrast.

§ 99. Õpetajate kvalifikatsiooninõuete kohaldamine

Käesoleva seaduse § 75 lõikes 4 sätestatud kõrgharidusnõuet ei kohaldata põhikooli klassiõpetaja suhtes, kes enne käesoleva seaduse jõustumist on omandanud pedagoogilise keskerihariduse klassiõpetaja või algõpetuse erialal, ning põhikooli aineõpetaja suhtes, kes enne käesoleva seaduse jõustumist on omandanud pedagoogilise keskerihariduse õpetatavas aines või ainevaldkonnas.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 100. Koolitervishoiuteenuse osutamise õigus

Enne 2010. aasta 1. septembrit koolitervishoiuteenust osutavatel arstidel on õigus jätkata koolitervishoiuteenuse osutamist, mille hulka kuuluvad alates 2010. aasta 1. septembrist ainult õe tegevused, kuni 2014. aasta 31. augustini.

§ 100¹. Kooli tegutsemise vormid

2013. aasta 1. septembri seisuga tegutsevad põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena, või üldhariduskool ja huvikool, mis tegutsevad ühe asutusena, võivad jätkata tegevust ühe asutusena.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 100². Üldkeskhariduse tagamine

Riik täidab käesoleva seaduse § 7¹ lõikes 2 sätestatud kohustuse pidada igas maakonnas vähemalt ühte gümnaasiumi hiljemalt 2020. aasta 1. jaanuariks.
[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 100³. Õpetajate atesteerimine

(1) Kuni 2013. aasta 31. detsembrini korraldatakse käesoleva seaduse § 74 lõike 5 alusel kehtestatud haridus- ja teadusministri määruses nimetatud õpetajate kutseoskuste ja kutsemeisterlikkuse ning nende kvalifikatsioonitaseme hindamiseks atesteerimine, millele kohaldatakse kuni 2013. aasta 1. septembrini käesoleva seaduse § 75 lõike 4 alusel kehtinud atesteerimise tingimusi ja korda.

(2) Kuni 2013. aasta 31. detsembrini korraldatud atesteerimisel omistatud ametijärgud kehtivad nende kehtivusaja lõpuni.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 100⁴. Õpetajate töötasu alammäärade tagamine

Käesoleva seaduse § 76 lõigetes 2 ja 3 nimetatud õpetaja töötasu alammäära kehtestamisel tagatakse õpetajatele töötasu alammäärad vähemalt suuruses, mis kehtisid enne 2014. aasta 1. jaanuari vastavalt atesteerimisel antud ametijärkudele.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.01.2014]

§ 100⁵. Õppekirjanduse kättesaadavuse tagamine

(1) Käesoleva seaduse § 20 lõiget 2 kohaldatakse riiklike õppekavade täitmiseks vajaliku minimaalse õppekirjanduse kättesaadavuse tagamise osas alates 2015. aasta 1. maist.

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõikes 4 sätestatud nõuet teha õppekirjandus digitaalses vormis kättesaadavaks Haridus- ja Teadusministeeriumi peetavas portaalis kohaldatakse alates 2015. aasta 1. maist väljaantavale õppekirjandusele.

(3) Käesoleva seaduse § 20 lõikes 4 sätestatud digitaalse õppekirjanduse portaali võetakse kasutusele ja käesoleva seaduse § 20 lõiget 4 ja lõike 7 punkti 3 rakendatakse õppekirjanduse väljaandjatele alates 2015. aasta 1. maist.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 100⁶. Riigi poolt tugispetsialistide teenuse pakkumine

(1) Haridus- ja Teadusministeerium tagab käesoleva seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud eripedagoogi ja psühholoogi teenuse pakkumise koolidele vähemalt igas maakonnas hiljemalt 2014. aasta 1. septembriks.

(2) Käesoleva seaduse § 37 lõikes 2¹ nimetatud tugispetsialistide teenuse kirjelduse ning selle teenuse riigi poolt osutamise ulatuse, tingimused ja korra kehtestab haridus- ja teadusminister hiljemalt 2014. aasta 1. septembriks.

[RT I, 11.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

2. jagu

Seaduste muutmise ja kehtetuks tunnistamine

§ 101.–§ 126.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

3. jagu

Seaduse jõustumine

§ 127. Seaduse jõustumine

(1) Seadus jõustub 2010. aasta 1. septembril.

(2) Käesoleva seaduse § 7 lõige 6 ja § 105 punkt 21 jõustuvad 2011. aasta 1. septembril.

(3) Käesoleva seaduse § 126 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel.